

ANDIJON MASHINASOZLIK INSTITUTI

“MASHINASOZLIK” fakulteti

“YER USTI TRANSPORT TIZIMLARI” kafedrası

DIPLOM LOYIHASI BO`YICHA

T U S H I N T I R I S H X A T I

Diplom loyihasining mavzusi: Jalaquduq tumanida yo`lovchi va yuk tashuvchi 120 ta avtomobil uchun avtotransport korxonasini tashkil etish.

Bitiruvchi: 5310600 - “Yer usti transport tizimlari va ularning ekspluatatsiyasi” yo`nalishi 4-kurs 105-13-guruh talabasi:

_____ **Ergashev.M**

Fakultet dekani: _____ **M.Qo`chqarov**

Kafedra mudiri: _____ **N.Ikromov**

Diplom loyihasi rahbari: _____ **Sh.To`rayev**

Maslahatchilar: _____ **U.Xolmatov**

_____ **Raximov A**

_____ **Teshaboyeva Z**

Andijon – 2017

ANDIJON MASHINASOZLIK INSTITUTI
“MASHINASOZLIK” fakulteti
“YER USTI TRANSPORT TIZIMLARI” kafedrası
DIPLOM LOYIHASINI BAJARISH BO`YICHA
T O P S H I R I Q

Ergashov Muhamadali.

1. Diplom loyihasining mavzusi: Jalaquduq tumanida yo`lovchi va yuk tashuvchi 120 ta avtomobil uchun avtotransport korxonasini tashkil etish.

Institut bo`yicha 2017 yil 12 yanvardagi 4-k- sonli buyruq bilan tasdiqlangan

2. Diplom loyihasini bajarish uchun ma`lumotlar:

Mavzu bo`yicha boshlang`ich ma`lumotlar, statistik kuzatishlar, soha bo`yicha qonun va qarorlarni bajarish bo`yicha

3. Tushintirish xatida keltiriladigan ma`lumotlar:

1) Kirish. Bu qismda talaba soha bo`yicha Respublikamizda erishayotgan yutuqlari, davlat dasturlari va ularni bajarilayotganligi va avtomobilsozlik sanoatining rivojlanish bosqichlari to`g`risida ma`lumotlar beradi. Bundan tashqari mavzuni hozirgi kundagi dolzarbligi va uning kejakdagi samarasi yoritiladi.

2) Asosiy qism. Mavzu bo`yicha bajarilgan diplom loyihasi mavzusining tahlili va adabiyotlar sharhi beriladi. Mavzuning asosiy mazmuni yoritiladi va zarur ma`lumotlar keltiriladi.

3) Konstruktiv (Texnologik) qism. Mavzu bo`yicha konstruktiv (texnologik) yechimlar keltiriladi.

4) Hayot faoliyati xavfsizligi va ekologiya qismi. Mavzu bo`yicha xavfsizlikni ta`minlovchi asosiy shartlar, mashina va mexanizmlarning xavfli zonalari, muhofazalovchi va saqllovchi to`siq vositalari va ekologik talablar kabi ma`lumotlar keltiriladi.

5) Iqtisodiy qism. Mavzu bo`yicha qilinayotgan loyiha yoki konstruksiya (texnologiya)ning iqtisodiy yechimlari keltiriladi.

6) Xulosa va takliflar. Mavzu yuzasidan yuqorida qilingan ishlar bo`yicha umumiy xulosa va takliflar keltiriladi.

**7) Foydalanilgan adabiyotlar ro`yhati.** Mavzuni bajarish davomida foydalanilgan adabiyotlar va internetdagi veb saytlarning ro`yhati keltiriladi.

8) Ilova. Mavzu bo`yicha maxsus jadvallar, diplom loyihasi oldi amaliyoti davrida to`plagan rasmlar va internetdan olingan ma`lumotlar ilova qilinadi.

4. Diplom loyihasining chizmalari ro`yhati (A3 formatda 6 list vatman):

a) Asosiy qism chizmalari (jadval, grafik va boshqalar):

1-chizma. Bosh reja

2-chizma. Ishlab chiqarish binosi

b) Konstruktiv qism chizmalari:

3-chizma. Bulkanizatsiya tsexi

4-chizma. Nozimxona

c) Tashkiliy qism chizmalari (reja, struktura va boshqalar):

5-chizma. Bulkanizatsiya jixosi.

d) Iqtisodiy qism bo`yicha jadvallar:

6-chizma. Iqtisodiy ko`rsatkichlar.

5. Diplom loyihasi qismlari bo`yicha maslahatchilar:

№	Diplom loyihasining qismlari	Boshla-nish muddati	Tugalla-nish muddati	Imzo	Maslahatchi-ning familiyasi
1	Kirish	11.01.2017	31.01.2017		Sh.To`rayev
2	Asosiy qismi	01.02.2017	28.02.2017		Sh.To`rayev
3	Konstruktiv (texnologik) qismi	01.03.2017	31.03.2017		Sh.To`rayev
4	Hayot faoliyati xavfsizligi va ekologiya qismi	01.04.2017	120.04.2017		Raximov A
5	Iqtisodiy qismi	01.05.2017	20.05.2017		Teshaboyeva Z
6	Xulosa va takliflar	22.05.2017	01.06.2017		Sh.To`rayev
7	Foydalanilgan adabiyotlar ro`yhati	01.06.2017	03.06.2017		Sh.To`rayev
8	Ilovalar	04.06.2017	09.06.2017		Sh.To`rayev

6. Topshhiriq berilgan sana: 11.01.2017 yil

7. Tugallangan diplom loyihasini topshirish sanasi: 06.06.2017 yil

Diplom loyihasi rahbari: _____ **Sh.To`rayev**

Topshiriq bajarish uchun qabul qilindi: _____ **Ergashov M**

Kafedra mudiri: _____ **t.f.n. N.A. Ikromov**

MUNDARIJA

I KIRISH	5
II.ASOSIY QISM.	13
II.1.ADABIYOTLAR SHARXI	13
II.2 YUK TASHISH JARAYONINI RIVOJLANTIRISHNI ZAMONAVIY ASOSLARI	16
II.3 YO`LOVCHI TASHISH JARAYONINI RIVOJLANTIRISHNI ZAMONAVIY ASOSLARI	18
II.4. YO`LOVCHI VA YUK TASHUVCHI AVTOMOBILLARGA TXK VA JT ASOSLARI	21
III.TEXNOLOGIK QISM.	26
III.1. JALAQUDUQ TUMANIDA YUK VA YO`LOVCHI TASHISH HAJMINI MARKETING ASOSIDA HISOBLASH	26
III.2 YO`LOVCHI VA YUK TASHISH SAROYINI TEXNOLOGIK HISOBLASH.	28
III.3. JALAQUDUQ TUMANIDA YO`LOVCHI VA YUK TASHUVCHI 120 TA AVTOMOBIL UCHUN AVTOTRANSPORT KORXONASINI TASHKIL ETISH.	45
IV. HAYOT FAOLIYATI XAVFSIZLIGI	52
V. IQTISODIY QISM	54
VI.XULOSA VA TAKLIFLAR	60
VII.FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR	65
VIII.ILOVALAR	67

I.KIRISH

Avtomobil transporti tizimining milliy iqtisodiyotdagi ahamiyatini anglab etgan xukumatimiz ushbu tarmoqning rivojlanishi uchun mustaqillikning dastlabki yillaridanoq zaruriy chora-tadbirlarni ishlab chiqdi. Eng avvalo, O'zbekiston Respublikasining 1997 yil 25 apreldagi 419-I – son «Shahar yo'lovchilar transporti to'g'risida»gi, avtomobil va daryo transportida yo'lovchilar va yuk tashishni tartibga soluvchi qonuniy va normativ-xuquqiy qonunlar qabul qilindi.[1]

Davlat ta'lim standartlari umumiy o'rta, o'rta maxsus, kasb-xunar va oliy ta'lim mazmuniga hamda sifatiga qo'yiladigan talablarni belgilaydi. Davlat ta'lim standartlarini bajarish O'zbekiston Respublikasi xududidagi barcha ta'lim muassasalari uchun majburiydir.[2]

2017-yil Xalq bilan muloqot va inson manfaatlari yili, deb e'lon qilindi. Bugungi majlisimizning asosiy mazmuni jihatidan quyidagi eng muhim masalalar: Birinchidan, nima sababdan o'tgan yilda iqtisodiyot tarmoqlari va hududlarni rivojlantirishning ayrim ko'rsatkichlariga erishilmadi? Buning uchun kim shaxsan javob beradi? [3]

Ikkinchidan, 2017-yilga mo'ljallangan iqtisodiy dasturning eng muhim yo'nalishlari va ustuvor vazifalarini belgilab olishimiz zarur.

Uchinchidan, kelgusi besh yil davomida qanday strategik vazifalarni amalga oshirishimiz kerak?

Asosiy diqqat-e'tibor kamchiliklarni tahlil qilishga qaratiladi o'tgan yili prinsipial muhim islohotlarni amalga oshirish bo'yicha qat'iy qadamlar qo'yildi.

Asosiy diqqat-e'tibor kamchiliklarni tahlil qilishga qaratiladi o'tgan yili prinsipial muhim islohotlarni amalga oshirish bo'yicha qat'iy qadamlar qo'yildi.

2016-yil yakunlari bo'yicha yalpi ichki mahsulot 7,8 foiz o'sganligi qayd etildi, qurilish-pudrat ishlari hajmi salkam 12,5 foiz o'sdi. Yillik byudjet yalpi ichki mahsulotga nisbatan 0,1 foiz profitsit bilan bajarildi. Inflyatsiya darajasi 5,7 foizni tashkil qildi, ya'ni prognoz ko'rsatkichlari doirasida bo'ldi.

Iqtisodiyotga 16,6 milliard AQSH dollari miqdorida yoki 2015 yilga nisbatan 9,6 foiz investitsiyalar yo`naltirildi. Umumiy qiymati 5,2 milliard AQSH bo`lgan 164 ta investitsiyaviy loyihasini amalga oshirish yakunlandi. Jumladan

19,2 kilometrlik noyob tunnelga ega bo`lgan elektrlashtirilgan yangi Angren-Pop temir yo`l liniyasi qurildi. Toshkent-Buxoro yuqori tezonalishli Afrosiyob yo`lovchi tashuvchi elektropoezdlar xarakati tashkil etildi.

Bu islohotlarning asosiy maqsadi – aholi uchun munosib hayot darajasi va sifatini ta'minlashdir. Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik har bir rahbarni – bu Bosh vazir yoki uning o`rinbosarlari bo`ladimi, hukumat a'zosi yoki hududlar hokimi bo`ladimi, ular faoliyatining kundalik qoidasi bo`lib qolishi kerak.

2017-2021-yillarda O'zbekistonni yanada rivojlantirish bo'yicha Harakat strategiyasi loyihasini keng muhokama qilish davomida 2017-yil uchun mo'ljallangan iqtisodiy va ijtimoiy dasturning o'n bitta eng muhim ustuvor vazifasi belgilandi.[4] Iqtisodiy islohotlarni chuqurlashtirishning asosiy yo'nalishlari va ustuvor vazifalariga jiddiy o'zgartirishlar:

Birinchi – fuqarolar bilan ochiq muloqotni yo'lga qo'yishning yangi samarali usul va mexanizmlarini tatbiq qilish, jumladan, barcha darajadagi hokimlar, prokuratura va ichki ishlar organlari rahbarlarining aholi oldida hisobot berish tizimini joriy etish kerak.

Ikkinchi – O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Qoraqalpog'iston Respublikasi, viloyatlar va Toshkent shahridagi, har bir tuman va shahardagi Xalq qabulxonalari, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Virtual qabulxonasi faoliyatini samarali tashkil etishni ta'minlash darkor.

Ana shu ishlarning bosh maqsadi – fuqarolarning qonuniy murojaatlarini qisqa muddatda sinchiklab ko'rib chiqishni va hal etishni ta'minlashdir. Bu borada raqamlar va silliq hisobotlarning orqasidan quvib, navbatdagi kampaniyabozlikni uyushtirish kerak emas.

Uchinchi – Bosh vazir boshchiligida tuzilgan maxsus komissiya bir hafta muddatda «Xalq bilan muloqot va inson manfaatlari yili» Davlat dasturi loyihasini,

kiritish. Makroiqtisodiy barqarorlikni yanada mustahkamlash va iqtisodiy o'sishning yuqori sur'atlarini saqlab qolish, jumladan, Davlat byudjeti barcha darajada mutanosib, milliy valyuta va ichki bozordagi narx darajasi barqaror bo'lishini ta'minlash – eng muhim ustuvor vazifamizdir.

Bu yil boshqa hokimliklar va tegishli organlar uchun ham subvensiyadan qutilish masalasida sinov yili bo'ladi. Buning uchun Makroiqtisodiyot kompleksi tarkibidagi vazirlik va idoralar har kuni, har haftada samarali va tinimsiz ish olib borishi kerak.

Hayotning o'zi va xalqning talablari murakkab vazifalarni qo'yimoqda. Bu o'rinda asosiy muaAMo, quyidagilardan iborat.

Birinchidan, ayrim idoralar va ularning rahbarlari real hayotdan va xalq ehtiyojlaridan ma'lum darajada uzilib qolmoqda.

Ikkinchidan, tarmoq va hududlarni rivojlantirish konsepsiyalari va dasturlarini ishlab chiqishda yuzaki yondoshilmoqda.

Uchinchi asosiy kamchilik – ko'pchilik rahbarlarning murakkab muaAMolarni kabinetdan chiqmasdan, iqtisodiyot tarmoqlari, har bir korxonadagi, shahar va tumanlarda, qishloq joylardagi ishlar chuqur o'rganmasdan hal etishga odatlanib qolgani bilan bog'liq.

Barqaror iqtisodiy rivojlanish tayanch tarmoqlarda:

Davlat tomonidan bu tarmoqlar doimo qo'llab-quvvatlanayotgan bo'lsa-da, nima sababdan izchil va barqaror o'sish ta'minlanmayapti?

«O'zbekneftgaz» kompaniyasi tizimida 2010-2016-yillarda qariyb 20 milliard dollarlik katta kapital qo'yilmalar kiritilganiga qaramasdan, suyuq uglevodorod va tabiiy gaz qazib olish kamaygan, bu borada xomashyo import qilish 1,3 barobar ko'paygan. Yirik va hayotiy muhim loyihalarni amalga oshirish muddatlari barbod qilinmoqda.

40 ming kishi ishlaydigan «O'ztransgaz» kompaniyasi tizimida muddati o'tgan debitor qarzdorlik 14 foizga oshgan. Oxirgi 10-yilda mineral o'g'itlarning narxi bir necha barobar o'sgan. Bundan dehqon va fermerlarimiz zarar ko'ryapti.

Birinchi yarim yilda asosiy e'tiborni quyidagi vazifalarni amalga oshirishga qaratish zarur:

birinchi – Navoiy va Olmaliq kon-metallurgiya kombinatlarida mahsulot ishlab chiqarish hajmini ko'paytirish bo'yicha tasdiqlangan dasturni so'zsiz amalga oshirishda bir-ikki foiz miqdordagi o'sish sur'atlari bilan chegaralanib qolish mumkin emas.

QIAMatbaho metallar ishlab chiqarishni ko'paytirish tezlashtirishi zarur

ikkinchi – nafaqat joriy yilda, balki yaqin 3-5-yilda foydalanishga topshiriladigan barcha strategik muhim obyektlarni o'z vaqtida ishga tushirish darkor;

uchinchi – neft-gaz mahsulotlari eksportini ko'paytirish, importni keskin kamaytirish va asbob-uskunalar ishlab chiqarishni mahalliyashtirish hajmini oshirish uchun qo'shma korxona tashkil etish bo'yicha puxta ishlab chiqilgan aniq chora-tadbirlar kompleksini taqdim etish zarur.

Keyingi 10-yilda Vazirlar Mahkamasi komplekslariga qarashli vazirlik va idoralar tomonidan olib kirilgan asbob-uskunalar importi tahlil qilinmagan. Ularni mahalliyashtirishdan hech kim manfaatdor emas, bu masala bilan hech kim astoydil shug'ullanmayapti.

Mashinasozlik kompleksida avtomobilsozlik sanoatida ishlab chiqarish hajmi keyingi uch yilda 2,8 barobar kamaygan. Bu mamlakatimiz yalpi ichki mahsuloti o'sishiga jiddiy ta'sir ko'rsatmoqda. Bu sohada import hajmi eksportdan bir necha barobar yuqori bo'lib, mahalliyashtirish darajasi esa importga nisbatan 20 foizdan ham past bo'lib qolmoqda.

Butun qishloq xo'jaligi mashinasozligi tizimini tubdan qayta qurish ta'minlanmagan. Bu tizim o'z mohiyatiga ko'ra nafaqat qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalash va fermer xo'jaliklari mehnatini yengillashtirishning mustahkam poydevori, ayni vaqtda mamlakatimiz valyuta balansini to'ldirish bo'yicha kafolatlangan manba bo'lishi kerak edi.

Oxirgi yillarda shaxsan siz kadrlar bilan ishlashni bo'shashtirib yubordingiz. Ko'pgina investitsiya loyihalarini ishlab chiqish cho'zib yuborilmoqda. Ichki

bozorimizning ko'plab tovarlarga bo'lgan ehtiyoji 50 foiz darajasida ham qondirilmayapti. Eksport bo'yicha topshiriqlar barbod qilingan. Tarmoqda haligacha zarur siljish yo'q.

«O'zstandart» agentligi rahbarligida sohada aniq ish va yakuniy natija bo'lmadi. Xalqaro standartlashtirish tashkilotining 21 ming standartidan atigi 13 foizi mamlakatimizda joriy etilgan, xolos.

Sizdan va tarmoq rahbarlaridan bugun quyidagi vazifalarni amalga oshirish bo'yicha kompleks chora-tadbirlar ko'rishingizni talab qilaman:

birinchi – avtomobilsozlik sanoatini rivojlantirish, uning mahsulotlari raqobatdoshligini, eng avvalo, yaqin va uzoq xorijiy mamlakatlar bozorlarida oshirish bo'yicha prinsipial jihatdan yangi tizim zarur. Bu borada men «otvertka bilan mashina yig'ish» emas, balki asosiy va yordamchi tarmoqlarni barqaror rivojlantirish, ortiqcha xarajatlar va tannarxni kamaytirish, mahalliyashtirish darajasini oshirish va importni qisqartirishni nazarda tutyapman;

ikkinchi – aholi uchun maqbul narxda turli maishiy elektr texnika buyumlarini ishlab chiqarishni ta'minlashimiz kerak;

uchinchi – o'tgan yili biz «O'zagrotexsanoatxolding» aksiyadorlik jamiyatini qayta tashkil etish bo'yicha muhim hujjatlar qabul qildik. Savol: ularni muvaffaqiyatli amalga oshirish va bu o'ta muhim tarmoqning barqaror ish yuritishini ta'minlash bo'yicha siz tomoningizdan qanday aniq chora-tadbirlar ko'riladi?

to'rtinchi – butun standartlashtirish tizimini tubdan qayta qurish kerak. Bundan ko'zlangan maqsad – mamlakatimizda ishlab chiqarilgan mahsulotlar zamonaviy xalqaro standartlarga javob berishi lozim.

Bular – mamlakatimizda yaratilgan texnologiyalarning raqobatdoshligini ta'minlash, “nou-xau” namunalarini yaratish, zamonaviy axborot-ko'AMunikatsiya texnologiyalarini joriy etish, ya'ni yuqori sifatli mahsulot ishlab chiqarishni ta'minlash bo'yicha tizimli chora-tadbirlarni amalga oshirishdir.

Bizda ulkan zaxiralar bor. Lekin shunga qaramasdan, o'tgan yili jami 1 milliard 540 million dollarlik prognoz ko'rsatkichlari bajarilmay qoldi.

Bizning mahsulotimiz eksport qilinadigan mamlakatlar soni 2010-yilga nisbatan 176 tadan 138 taga kamaygan.

Ayni vaqtda mashinasozlik kompleksi, «Oʻzfarmosanoat» konserni va «Oʻzbekenergo» aksiyadorlik jamiyati tizimidagi korxonalarda import hajmi eksport hajmidan oʻnlab marta koʻp.

«Oʻzqurilishmateriallari» aksiyadorlik jamiyati va «Oʻzbekneftgaz» kompaniyasi tizimida mahalliyashtirilgan mahsulotlar hajmi import miqdoriga nisbatan 25-120 foizdan oshmaydi.

Andijon, Qashqadaryo va Fargʻona viloyatlarida prognoz koʻrsatkichlari atigi 65-85 foiz bajarilganini qanday tushunish mumkin?

2017-yilda oldimizda turgan vazifalar toʻgʻrisida toʻxtalsak. Biz 10 milliard 800 million dollar hajmidagi mahsulot eksportini taʼminlashimiz kerak. Bu borada qanday kechiktirib boʻlmaydigan vazifalarni hal etishimiz zarur?

Birinchi – 15 kunlik muddatda komplekslar boʻyicha emas, chunki bu oʻzini oqlamayapti, balki eksportga mahsulot chiqaradigan barcha korxonalar boʻyicha harakat dasturini puxta ishlab chiqish va U.Rozuqulov rahbarligidagi maxsus komissiya majlisida tasdiqlash kerak.

Ikkinchi vazifa – 2016-yilda Toshkent shahri va xorijda oʻtkazilgan xalqaro sanoat yarmarkalarida jami 7,7 milliard dollarlik mahsulotni eksport qilish boʻyicha tuzilgan shartnomalarni amalga oshirish zarur va mahsulot sotishning yangi bozorlarini izlash boʻyicha boshlangan ishlarni yanada faol davom ettirish kerak.

Uchinchi vazifa – «Oʻztadbirkoreksport» va «Oʻzsanoateksport» aksiyadorlik jamiyatlari, 1 milliard 500 million dollarlik eksportni taʼminlash kerak.

Toʻrtinchi vazifa – meva-sabzavot mahsulotlarini eksport qilish. 15 kun muddatda oʻtgan yili 650 million dollarlik meva-sabzavot eksport qilinmay qolgani sabablarini atroflicha tahlil qilib, aniq takliflar kiritish topshiriladi.

Aholiga transport xizmati koʻrsatish, shahar va qishloqlarda avtotransport bilan yoʻlovchi tashishni yanada takomillashtirish toʻgʻrisidagi 10 yanvar 2017

yildagi O'zbekiston Respublikasi Prezidentini PK- 2724 sonli qarori ga asosan: 12000 ta avtobus, 5700ta yo'nalishdagi taksi, 1200 dan ortiq avtoshox va avtoboshbekatlarni ta'mirlash va rekonstruktsiya qilish, 1700 km avtomobil magistral yo'llarini qurish, 10400 km shahar va tuman ichki yo'llarni kapital va joriy tamirlash, Chilonzor yo'nalishidagi metroni Sirg'aligacha uzaytirish, Yunusobod yo'nalishidagi metroning oxiriga etkazish, ertalab soat 10 dan kechqurun 16 gacha nafaqaxo'rlarni metroda bepul yurish to'g'risida qaror qabul qilindi. [5]

Mavzuning dolzarbligi. Jalaquduq tumanida yo'lovchi va yuk tashuvchi 120 ta avtomobil uchun avtotransport korxonasini tashkil etish, mijoz va yo'lovchilarni transportga bo'lgan talabini qondirish, tashish tannarxini arzonlashtirishni asosiy omillaridan biridir.shuningdek bu masalani xalqilish bandlik muammosini xal qilishda xududdagi axoliga bo'sh ish o'rinlarni yaratish imkonini beradi.

Diplom loyiha ishini ob'ekti-bu Jalaquduq tumanida yo'lovchi va yuk tashuvchi avtotransport korxonasi hisoblanadi.

Diplom loyiha ishini predmeti – bu yo'lovchi va yuk tashish tannarxini arzonlashtirish xarakat xavfsizlikni ta'minlash darajasini oshirish hisoblanadi.

Diplom loyiha ishini maqsadi-bu yo'lovchi yuk tashish jarayonini rivojlantirishdir .

Diplom loyiha ishini ilmiy yangiligi- bu yo'lovchi va yuk tashish zamonaviy uslublarini ishlab chiqishdir.

Diplom loyiha ishining amaliy ahamiyati shundaki, xududda tashish madaniyati oshadi .

Diplom loyiha ishini bajarish uchin quydagi rejalar belgilandi. Kirish va unda mavzuning dolzarbligi, tashish jarayonini rivojlantirishni zamonaviy asoslari; unda adabiyotlar sharxi, yo'lovchi va yuk tashish avtomobillar saroyida xizmat ko'rsatishni texnologik asoslarini hisoblash va loyihalash, hayot faoliyati

xavfsizligi,iqtisodiy qism, xulosa va foydalanilgan adabiyotlardan iborat bo`lib uni bajarish yakunida xulosa va takliflar ishlab chiqishdir.

Yuqoridagi modernizatsiya jarayonlariga asoslangan holda Jalaquduq tumanida yo`lovchi va yuk tashuvchi 120 ta avtomobil uchun avtotransport korxonasini tashkil etish shu kunning dolizarb masalasiga aylangaligini ko`rsatadi. Shuning ychun men Jalaquduq tumanida yo`lovchi va yuk tashuvchi 120 ta avtomobil uchun avtotransport korxonasini tashkil etish deb qabul qildim. Jalaquduq tumanida yo`lovchi va yuk tashuvchi 120 ta avtomobil uchun avtotransport korxonasini tashkil etish mavzusidagi DLI 5 qismdagi 5 ta jadval, 2 ta rasmdan va 67 ta sahifadan iborat.

II. ASOSIY QISM.

II.1.ADABIYOTLAR SHARXI

1 O'zbekiston Respublikasining 1997 yil 25 apreldagi «Shahar yo'lovchilar transporti to'g'risida»gi qonunidan diplom loyiha ishimni xuquqiy asoslarini yaratishda foydalandim. [1]

2 Vazirlar Mahkamasining - "Oliy ta'limning davlat ta'lim standartlarini tasdiqlash to'g'risida"gi 2001 yil 16 avgustdagi 343 sonli qaroridan- diplom loyiha ishimdagi standart talablarni shakillantirishda foydalandim. [2]

3. Mirziyoyev Sh.M., "Mamlakatimiz 2016 yilda ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirish yakunlari va 2017 yilga mo'ljallangan iqtisodiy dasturining eng muhim ustuvor yo'nalishlariga bag'ishlangan ma'ruzasidan- diplom loyiha ishimdagi ustuvor yo'nalishlarni shakillantirishda foydalandim. [3] .

4. Mirziyoev Sh.M., 2017-2021 yillarda O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishlari bo'yicha harakatlar strategiyasi- diplom loyiha ishimdagi ustuvor yo'nalishlarni shakillantirishda foydalandim. [4]

5.Aholiga transport xizmati ko'rsatish, shahar va qishloqlarda passotransport bilan yo'lovchi tashishni yanada takomillashtirish to'g'risidagi 10 yanvar 2017 yildagi O'zbekiston Respublikasi Prezidentini PK- 2724 sonli qaroridan - diplom loyiha ishimdagi ustuvor yo'nalishlarnimalga oshirish jarayonlarini shakillantirishda foydalandim. [5] .

6.Xodjaev B.A. Avtomobillarda yuk va passajirlarni tashish asoslari.- [6] bu o'quv qo'llanmada Jalaquduq tumanida yo'lovchi va yuk tashuvchi 120 ta avtomobil uchun avtotransport korxonasini tashkil etishda foydalandim.

7 Jean-Paul Rodrigue « The Geography of Transport Systems » New York: tomondan Transport tizimlari geografiyasi (uchunchi nashir) adabiyotida ushbu ustivor yo'nalishda: shahar transportirovkasi; transportirovka va iqtisodiyot; transport, energiya va atrof muxit kabi mavzular bo'yicha tadqiqot natijalari bayon qilingan, yuk va yo'lovchi tashishdagi xalqaro ustuvor yo'nalishlarni shakillantirishda foydalandim. [7]

8.Rassiyadagi Moskva avtomobil-yo'llari texnik universiteti professori V.M. Belyaevning "Avtomobillarda tashishni tashkil etish va xarakat xavfsizligi o'quv qo'llanmasida: xavfli yuklarni tashishni tashkil etish qoidalari; transport tariflari; tashishni boshqarishni avtotomatlashtirish; passajirlar tashishni boshqarish asoslari kabi mavzular o'rganilgan (2014) .[8]

9.Xo'jaev B.A "Yagona transport tizimlari va xar xil transportlar o'zaro yondashuvi-[9] bu o'quv qo'llanmada Jalaquduq tumanida yo'lovchi va yuk tashuvchi 120 ta avtomobil uchun avtotransport korxonasini tashkil etishda foydalandim .

10.Usmonov S.A, Raxmatullaev M.X. Texnik tizimlarni boshqarish, o'quv qo'llanma. -[10] bu o'quv qo'llanmada Jalaquduq tumanida yo'lovchi va yuk tashuvchi 120 ta avtomobil uchun avtotransport korxonasini tashkil etishda foydalandim .

11. Lukinskiy V., Logistika avtomobilnogo transporta.-[11]bu o'quv qo'llanmada Jalaquduq tumanida yo'lovchi va yuk tashuvchi 120 ta avtomobil uchun avtotransport korxonasini tashkil etishda foydalandim .

12.Avtomobillar texnik ekspluatatsiyasi. O'zRO va O'MTV avtotransport oliy o'quv yurtlari talabalari chun darslik sifatida tavsiya etgan. Prof. Sidiqnazarov Q.M. umumiy taxriri ostida, [12]- bu o'quv qo'llanmada texnik tizimlarni boshqarish turlarini qabul qilish xamda ularga ishlatish ko'rsatkichlarini belgilashda foydalandim.

13.Xamraev. O , Magdiev. Sh, Qodirov. T "Avtomobillar servisi asoslari" [12]- bu manbadan texnik tizimlarga servis xitmati ko'rsatish jarayonlarini tahlil qilishda foydalandim.

14.Musajonov M.Z. "Avtotransport tarmog'i korxonalarini loyihalash" [14]- bu adabiyotdan Jalaquduq tumanida yo'lovchi va yuk tashuvchi 120 ta avtomobil uchun avtotransport korxonasini tashkil etishda foydalandim

15.Maxmudov G.N "Avtomobillarning elektr va elektron jihozlari" (darslik) [15]- bu adabiyotdan Jalaquduq tumanida yo'lovchi va yuk tashuvchi 120 ta avtomobil uchun avtotransport korxonasini tashkil etishda foydalandim

16.E.Asatov, A. Tojiboev” Ishonchlilik nazariyasi va diagnostika asoslari” [16]- bu adabiyotdan Jalaquduq tumanida yo`lovchi va yuk tashuvchi 120 ta avtomobil uchun avtotransport korxonasini tashkil etishda foydalandim

17.Q.H. Azizov. “Harakatini tashkil etish asoslari” [17]- bu adabiyotdan Jalaquduq tumanida yo`lovchi va yuk tashuvchi 120 ta avtomobil uchun avtotransport korxonasini tashkil etishda foydalandim.

II.2. YUK TASHISH JARAYONINI RIVOJLANTIRISH ASOSLARI

Yuklarni tashish, ishlab chiqarish jarayonini davom ettirishga xizmat qiladi. U sanoatda tayyorlangan, qishloq xo'jalikda yetkazilgan mahsulotni iste'molchiga yetkazish hisoblanadi. Biroq ishlab chiqarish hajmi va tashish o'lchami jixatdan yil davomida taqsimlash tengligi to'g'ri kelmasligi mumkin. Sanoat va qishloq xo'jaligidagi hamma mahsulotlar ham transportga berilavermaydi. Uning aniq qismi joylarda iste'mol qilinadi. Bir qancha qism mahsulot transportga ikki va undan ortiq marta kelib tushadi[6-8].

Yuklar transport iqtisodiy maskanlarida ularning tashib keltirish va jo'natish uchun joylashtiriladi. Tashishlar shu maskanlar orasida amalga oshiriladi, oxirgi davrida yuk almashiladi.

Yuk to'planadigan joy deb, yuk hosil qiluvchi, yuk iste'mol qiluvchi belgilangan maskanlarga aytiladi. Yuk hosil qiluvchi maskandan jo'natilayotgan, yuklar soni, maskani jo'natish bo'yicha yuk aylanishini ifodalaydi. Yuk iste'mol qiluvchi maskanga kelib tushgan yuklar soni, berilgan maskanni tovar qabul qilish bo'yicha yuk aylanishini ifodalaydi. Yuklar to'planadigan va iste'mol qiladigan asosiy maskanlari, sanoat korxonalari, qishloq xo'jaligi jamoalari va fermerlari, elevatorlar, tayyorlav maskanlari, ruda to'planadigan joylari, temir yo'llari, suv bekatlari, aeroportlar, qurilish maydonlari, karerlari, bozorlar, material texnik omborlari, do'konlar va boshqalar. Yuk hosil bo'luvchi va yuk istemol qiluvchi maskanlarning joylashtirish, o'zaro transport aloqalari va ular orasidagi bog'lanish iqtisodiy ahamiyatga va xududiy joylanishiga bog'lik, ishlab chiqarish va istemol qiluvchi korxonalar va tashkilotlar, u tizimlar va barcha turdagi transport tovar kuzatib boruvchi, tarmoq, shuningdek yuklash tushirish maskanlari joylashish xarakteriga bog'liq. Asosiy yuk hosil qiluvchi nuqta xarakteri sanoat yoki qishloq xo'jaligi mahsuloti turi va navi, shuningdek tuman ichida va tashqarisida istemol qilinish bilan aniqlanadi.

Avtotransport bilan yuboriladigan yuklarni umumiy soni, ishlab chiqarish korxona quvvatiga mahsulotni boshqa transportga qismini yoki barchasini boshqa

transportga berib yuborish yoki ular o'lchami va qishloq xo'jaligi maydonlari unumdorligiga bog'liq.

Tashiladigan yuk muddati va davrlari reja bilan belgilanadi. Shular asosida vaqtincha ishlab chiqarish joylarida va omborlarda yuklar to'planib qolishi mumkin. Yuklar: zavodning kunlik mahsuloti, paxta va rudniklar, qishloq xo'jalik jamoalari, shirkatlar, fermer xo'jaliklarda don, paxta, qandlavlagi zaxiralari, tayyorlov punktlariga topshirguncha, belgilangan joyga jo'natguncha to'planib qolishlar misol bo'ladi.

Yuk hosil qiluvchi, bir qancha ob'ektlardan ko'p bo'lmagan har kuni tashishni talab qiluvchi kam sondagi yuklar punktlarda bo'lishi mumkin. Bunday turdagilarga: bozorlar, savdo do'konlari, ko'chalardagi axlatlarni tashish kiradi. Uzining ishlab chiqarish quvvati xarakteriga yoki xalq xo'jaligidagi ahamiyatiga ko'ra maskanlar bir vaqtda yuk hosil qiluvchi va yuk iste'mol qiluvchi umumlashgan(kombinirovanno'y) bo'lishi mumkin. Bir vaqtda yuk hosil qiluvchi va yuk iste'mol qiluvchi bo'lishi mumkin[5-7].

Bular qo'shma korxonalar, zavo'dlar, fabrikalar, temir yo'l bekatlari, portlar, pristanlar va ulgurja omborlar va boshqalar.

Umumlashgan maskanda yuk aylanishini jami yuk (to'нна) jo'natiladigan va qabul qilinadigan, bazi bir vaqtda tranzit yuklar yig'indisiga teng bo'ladi.

A T K tashish hajmi-bu ma'lum davrda tashishga mo'ljallangan yuk soni (tonna). Yuk aylanishi deb ma'lum davrda aniq masofaga tashilgan yukga aytiladi. O'zlashtirish muddatiga bog'liqligiga qarab yuk tashish hajmi va yuk aylanishi: kunlik, oylik, chorakli, yarim yillik va yilliklarga bo'linadi. Yillik yuk aylanish notekislikligi darajasiga qarab choraklarga oxirgi yillarda 1)-23,5 %, 2)-14-24,5 %, 3)-26-27 %, 4)25-25,5 % shuning uchun ATK vazifasi tashish hajmi notekisligi koeffitsient orqali biznes rejasini shakillantirish kerak.

$\eta = P_{mah} / P_{o'r}$ η - Qayta tashishni hisobga oluvchi koeffitsienti

$$\eta = Q_{пер} / Q_{fiz.amal} ; 1,1- 1,5$$

II.3. YO`LOVCHI TASHISH JARAYONINI RIVOJLANTIRISH ASOSLARI

Yo`lovchilar avtobus, yo`nalishdagi taksi, yengil taqsilar bilan tashiladi. Avtobuslar shaxarda: terma, tezyurar. Shaxaroldida: avtobuslar ikki turda qattik va yumshoq o`rindikli turlarda tashiladi.

Shaxarlararo yo`nalishlarda xam qattik va yumshoq o`rindikli avtobuslarda tashiladi. Avtobus yunalishlari uch turdan iborat:

- Viloyatlarni bir- biri bilan bog`lovchi yunalish;
- Viloyat ichidagi 50 km dan uzun bo`lgan yunalishlar;
- Davlatlarni bir-biri bilan bog`lovchi avtobus yo`nalishlariga bo`linadi.

Yo`nalishdagi taksilar passajirlar talabiga binoan xarakat xafsizligi talabiga javob bergan barcha joylarda to`xtaydi. Ta'rif bir passajirni bir marta yurishish uchun belgilanadi.

Yengil taksilar bilan passajirlarni talabiga binoan xarakat xafsizligi talabiga javob beradigan yo`llarda yuradi. Ta'rif bir marta o`tirish, bir to`lovchi, mijozda bir soat bekor turish uchun belgilanadi.

Shaxar, shaxaroldi avtobus yo`nalishlarida, Vazirlar maxkamasini qarori bilan imtiyozli va bepul yuruvchilar shaxarda yagona nusxadagi kartochkalar bilan, shaxaroldida xarbiy kishilar o`zlarini guvoxnomasi bilan bepul yuradilar.

Shaxardagi avtobus va yunalishdagi taqsilari xizmati Vazirlar maxkamasini qaroriga binoan tendir tanlovi o`tkazilib g`oliblarga yo`nalishni 6-12 oyga beriladi. Xamda goliblar bilan shartnoma tuziladi. Tendir g`olibi yo`nalishida boshqa avtotashuvchilar faoliyat ko`rsatishi mumkun emas. Tendir qatnashish uchun avtotashuvchi uyushmalar litsenziya olgan bo`lishlari, patent to`lovi to`lagan bo`lishi kerak.

Marshrutlar tizimi va haydovchilar mehnatini tashkil etish. Yo`nalishlarda avtobus qatnovchilari axoli talabi, avtokorxona ishlatish bo`lim xodimlari tomonidan imkoniyatlar o`rganilib chikkandan so`ng, ishchi gurux tuziladi. Ishchi gurux tarkibiga birlashma passajirlar tashish bo`limidan mutaxassis, avtokorxona

ishlatish bo`lim boshlig`i, DAN xodimi, xududiy yo`l ta'mirlash tashkiloti mutaxassisi, avtokorxona xarakat xavfsizligi muxandislaridan tashkil qilinadi.

Ishchi gurux yo`nalish ochiladigan yo`llarni xolatini, taxminiy passajir oqimini, yo`nalishga quyiladigan xarakat vositasi kabi xolatlarni o`rganib chikib, kamchiliklar bo`yicha, dalolatnoma tuzib, xokimiyatga topshiriladi. Yo`l xolati tuzatilib, so`ng ishchi gurux aniqlangan kamchiliklarni bartaraf qilinganlik to`g`risida ko`rib chikib, yo`nalishga xujjat qilish uchun rozilik beradi.

Avtokorxona avtobus yo`nalishi xujjatini tayyorlaydi. Xujjat tarkibiga pasport, yo`nalish sxemasi, yo`nalish xolati bayonnomasi, qatnov jadvali, korxonadan iborat bo`ladi.

Avtobus qatnovi joriy etilish uchun quyidagi xolatlar talabga javob berishi kerak:

ikkita transport vositasi bir birini bemalol qo`yib yuborishi kerak; piyodalar uchun yo`lchetida eng kamida 1-2 m gacha joy bo`lishi kerak.

Zakan-zavur kirg`oklari beton tuskichlar bilan tusilgan bo`lishi kerak. Yo`nalishga xizmat ko`rsatuvchi ATK barcha xujjatlarni tayyorlab, DAN, birlashma YTB, poritetdagi ATilar tomonidan tasdiqdan o`tkazilib shaxarda uch nusxada, shaxaroldida 4-6 nusxada, shaxarlararo yo`nalishlarda 8 nusxada tayyorlanadi. Tasdiqdan o`tkan xujjatlarni bir nusxali, shaxaroldi yo`nalishlar uchun qatnov jadvali nozimxonaga berilib, nozimxona nazorat qiladi. Shaxaroldi yo`nalishlari xo`jjatlari; narxnomasi, qatnov sxemasi jadvali AShK, ABB larga beriladi.

Haydovchilar kuniga 10 soatdan yuqori ishlasa kelguvchi kuni dam oladi. Xar 3-4 soatda 40-50 minut tanaffus qiladi. Xaftasiga 41 soat, oyda 169,2 soat ishlash mumkin.

Qatnov doimiyligi deb, jadvalga rioya qilib amalda bajarilgan qatnovlar sonini reja bo`yicha bajarish kerak bo`lgan qatnovlar soniga nisbatini yuzga o`paytirilganigateng o`lchov birligi % xisobida. Passajirlar oqimi, yo`nalishdagi avtobuslarni xar bir eshigiga odam quyiladi. Avtobus jadval bo`yicha xar bir bekatda tuxtab avtobusga chikkan va tushgan passajirlar sonini belgilab boradi.

So`ng passajirni yurgan masofasiga ko`paytirib yo`lovchi km topiladi. Jami kun bo`yicha yurgan passajirlar soni, passajir km yig`indisi topiladi. So`ng passajirlarni o`rtaga "Lur" yurish masofasini topamiz.

Jadval bo`yicha yurgan avtobuslar xatoligi ( 10 % ga ruxsat beriladi. Muzlama vaqtlarda barcha kilingan katnovlar jadval bo`yicha yurilgan xisoblanadi. Yonilgi yukligi sababli bajarilmay qolgan qatnovlar, qatnov rejasidan kamaytirib xisoblanishiga ruxsat etilgan. Xar bir qatnovga ketishdan oldin avtobus haydovchisini CHHV siga chipta nomeri junayotgan vaqt belgilanib so`ng xarakat boshlaydi. Passajirlar avtobusni orqa eshigidan chiqib joylashishlari, tushishda oldingi eshikdan tushishlari kerak, haydovchi xar bekatni el'on qilib borishi, chiptani esa salonda yurib sotishi kerak, qatnov oxirida navbatchi nozim Chptasiga belgi qo`yib chiptani oxirgi rakamini ezib berishi kerak.

II.4. YO'LOVCHI VA YUK TASHUVCHI AVTOMOBILLARGA TXK VA JT ASOSLARI

Harakatdagi tarkibning ishlash qobiliyatini ta'minlashning tashkil etishning asosini quydagilar tashkil etadi:

- TXK va ta'mirlashda ishlatish sharoitlari va harakatdagi tarkibning ularga moslashishni hisobga olgan me'yorlarini qo'llash;

- TXK va ta'mirlashni tashkil etishning namunali texnologik jarayonlarini qollash;

- TXK va ta'mirlashni tashkil etishning namunali texnologik jarayonlarini qollash;

- TXK va ta'mirlashda harakatdagi tarkibning texnik holatini diagnostika qilishni qollash;

- TXK va JTni markazlashgan usulda boshqarishni qollash;

- TXK va JTni mehnatga ishning piravord natijasiga ko'ra haq to'lash yoli bilan tashkil etishning brigade usulini qollash;

- bir tomondan harakatdagi tarkibning ishlash qobiliyatini ta'minlovchi bo'linma, ikkinchi tomondan ishlatish xizmati o'rtasidagi xo'jalik hisobini qollash;

- harakatdagi tarkibga TXK va ta'mirlash (belgilangan me'yorlarga amal qilgan holda) sifati va texnik holati uchun aniq ijrochilarning manfaatdorligi va shaxsan javobgarligining ma'naviy va moddiy tamoillarini qollash;

- aniq bir xizmat bo'yicha va uning bo'linmalari, birigada, ijrochilar ishini baholash, taxlil qilish va rejalashtirish imkoniyatini ta'minlovchi ko'rsatkichlarni qo'llash;

- harakatdagi tarkibning ishlash qobiliyatining ta'minlash jarayonlarini boshqarish uchun zarur bo'lgan axborotlarni etarli olishni ta'minlovchi ishlab chiqarish-texnika hisobini qollash;

- me'yoriy ko'rsatkichlarni amaldagi amaldagi ko'rsatkichlar bilan solishtirish asosida va avtotransport korxonalarida mavjud bo'lgan imkoniyat va sharoitlarni hisabga olgan holda harakatdagi tarkibning ishlash qobiliyatini ta'minlash ko'rsatkichlarni tahlil qilish, baholash va rejalashtirishni qo'llash. Bu

bilash bo'linma, birigada va aniq ijrochilarning harakatdagi tarkibning ishlash qobiliyatini ta'minlashdagi ulshi belgilanadi.

Avtotransport korxonalarida ko'pincha texnik xizmat ko'rsatish yoki ta'mirlashning ma'lum ishlarni bajarishga ixtisoslashgan ishlab chiqarish bo'linmalarini shakillantirishning texnologik tamoillari qo'llaniladi.

Bo'linmalar hajmini aniqlashda ularning boshqarilishi, ish bajaruvchilarning ish bilan bir xil ta'minlanishi va ishlab chiqarishni tashkil etishning ilg'or usullari, mexanizotsiya vositalarini samarali qo'llash imkoniyati ta'minlanishi lozim.

Ishlab chiqarishni tayyorlash bo'yicha hammaishlar, shu jumladan qismlarga ajratish, yuvish, qisimlarni yaroqli va yaroqsizlarga ajratish, butlash, tashish, ta'mirlanadigan va ta'mirlangan detallarni saqlash, ta'mirlash va ular bilan ishchilarni ta'minlash markazlashgan holda amalga oshirilishi lozim. Buning uchun chiqarishni tayyorlash bo'yicha ixtisoslashtirilgan bo'linmasi tashkil etiladi.

Yuqorida ko'rsatilgan avtotransport korxonalarida bo'linmalar ishi, ularning o'zaro aloqasi, ish vaqti, ishlab chiqarish maydonlari va uskanalaridan ancha samarali foydalanish haqidagi ma'lumotlar asosida ishlab chiqarish markazlashgan usulda bajariladi.

Harakatdagi tarkib yo'ldan qaytgandan so'ng, nazorat punktida tekshirilib qabul qilinadi. Bu vaqida uning butligi va tashqi holati ko'rikdan o'tkaziladi, buzilish va nuqsonlari yozib olinadi, zarur bo'lsa buzuvchilik haqida dalolatnoma tuziladi, rasmiylashtirilgan xujjat joriy ta'mir bajarish uchun ishlab chiqarishni markazlashtirilgan boshqaruviga beriladi.

Gaz balonli avtomobillar texnik-nazorat punktidan o'tgandan so'ng, ochiq maydonchada joylashgan ish joyiga (post), gaz apparatlarining zichligini tekshirishga yuboriladi, yuqori bosimli o'tkazgich quvirlarining hammasi, gaz balonlarining bo'yni, sariflash va magistral jumraklarning zichligi tekshirishdan o'tkaziladi.

Kundalik texnik xizmat ko'rsatishda (KTXK) harakatdagi tarkibning texnik holati nazorat qilinadi: moy va sovitish suyuqligini sathini tekshirish, kabina va platform (kuzov)ni tazalash, yuvish va quritish (ajratish) ishlari bajariladi.

Harakatdagi tarkibni yuvish extiyojga qarab mavsumiy sharoitlarni hisobga olgan holda sanitariya talablari va tashqi ko'rinishi qoniqarli bo'lishini ta'minlash maqsadida amalga oshiriladi. Avtomobilni TXK va Tgaqo'yishdan avval, albatta, uni yuvib, quritiladi. Oziq-ovqat mahsulotlarinitashishga iqtisoslashtirilgan avtomobillarning kuzovini bunday yuklarni tashish tartibini belgilovchi yo'riqnoma talablariga muvofiq zararsizlantiriladi, harakatdagi tarkib kundalik texnik xizmat ko'rsatishdan so'ng regaga muvofiq TXK va Tda turish mintaqasiga yoki texnik xizmat ko'rsatish va tamirlashni kutishga yuboriladi. Gaz balonli avtomobillar gaz apparatlarining gemetrik zichligini tekshirish va yuvishdan so'ng gaz tizimiga TXK va JTuchun alohida ajratilgan joyga yuboriladi. Zarur bo'lganda balondagi gaz chiqarib yuboriladi.

Ish dasturiga ko'ra TXK/ diognostika qilish/ ishlari oqimli qatorlarda yoki boshi berk postlarda, JT esa unversial va mahsuspostlarda bajariladi. Agar smena dasturi 1- TXK uchun 12-15, 2- TXK uchun 5-6 dan kam bo'lmasa, TXK qatorli oqimlarda bajariladi.

Oqimli qator tashkil qilish Harakatdagi tarkibi turini hisobga olgan holda bajariladi.

Joriy ta'mirlash operatsiyalarining bir qismi o'zining amaldagi davriyligi va mehnat hajmiga ko'ra qat'iy belgilanishi mumkin. Texnik xizmat ko'rsatish bilan berga joriy ta'mirning texnologik bog'liq va tez-tez takrorlanadigan kam mehnat sariflanadigan operatsiyalar bajariladi.

Avtomobillarga 1-chi TXK payitida birga bajarishga tavsiya etiladigan joriy ta'mirlash ishlarining taxminiy ro'yhati:

Birga sodir bo'ladigan ta'mirlash ishlarini bajarish payitida almashtirilishi mumkin:

- harakatlantiruvchi tasmalar;
- yoqilg'i mayin tozalagich stakan – tindirgich;
- yoqig'i uzatgichlar;
- moy tozalagich qopqog'i qistirmasi;
- mayin tozalash yoqilg'i tozalagichi qopqog'i qistirmasi;

- moyni markazdan qochma tozalash tozalagichi qopqog'i qistirmasi;
- ulashuv muftasi tepkisini tortuvchi pryjinasi;
- gidromexanik uzatmalar qutisi blakirovka klapani;
- kardanli val (mahkamlangan) mahkamlash bolti;
- press- maslenka;
- tormoz tizimi ichagi(shlangi);
- g'ildirak tormoz sozlash pishangi;
- fara, kichik fara, orqa chetki o'lchamlar chirog'i, to'xtash signali, burilish ko'rsatkichlari, tepa chet o'lcham chirog'I, yo'nalish ko'rsatkichlari, fara oynasi(nur tarqatuvchi), orqa va old fanarlari chiroqlari;
- fara optic elementi;
- orqa ko'rish oynasi;
- kamera ventili zolotnigi yig'ma holda;
- har xil o'lchamdagi bolt va gaykalar.

Avtomobillarga 2-chi TXK payitida birga bajarishga tavsiya etiladigan joriy ta'mirlash ishlarining taxminiy ro'yhati:

Birga sodir bo'ladigan ta'mirlash ishlarini bajarish payitida almashtirilishi mumkin:

- dvigatel tayanch yostiqlari va tayanchlarini mahkamlash boltlari;
- o'chirgich (glushitel) qabul qilish trubalari flantsi, dvigatel qabul qilish va chiqarish quvir-o'tkazgichlari, suv nasosi, dvigatel karteri paddoni qistirmalari;
- forsunka;
- yonilg'i haydovchi nasos;
- sovitish tizimi ichaklari(shlanglari);
- tsilindrlar bloke to'kish jo'mragi;
- isitish jomragi;
- suv nasosi;
- o'chirgich va o'chirgich quvirlari;

Ulashuv muftasi bo'yicha;

- asosiy tsilindr yig'ma holda;

- ishchi tsilindr;
- ishchi tsilindr ichagi(shlangi);

Uzatmalar qutisi bo'yicha:

- ikkilamchi val salnigi;
- uzatmalarni ulash mexanizmi qopqog'I;
- uzatmalarni ulash mexanizmi kardan sharniri;
- uzatmalarni ulash mexanizmi pishagi;
- uzatmalarni ulash pishagi prujinasi.

Xarakatdagi tarkibni ishlatishni ishlab chiqarish dasturi avtosaroy ishlab chiqarish quvvati va unumdorligi ko'rsatkichlaridan hisoblanadi. U o'rtacha ishlatish ko'rsatkichlari, yuk saroyida tonna, t km, umumiy probeg, qilinadigan qatnov, yulovchi tashish saroyida yulovchi, yo'l km, umumiy probeg, qatnovlar bo'lib quyidagi formula orqali ma'lum davrga hisoblanadi.

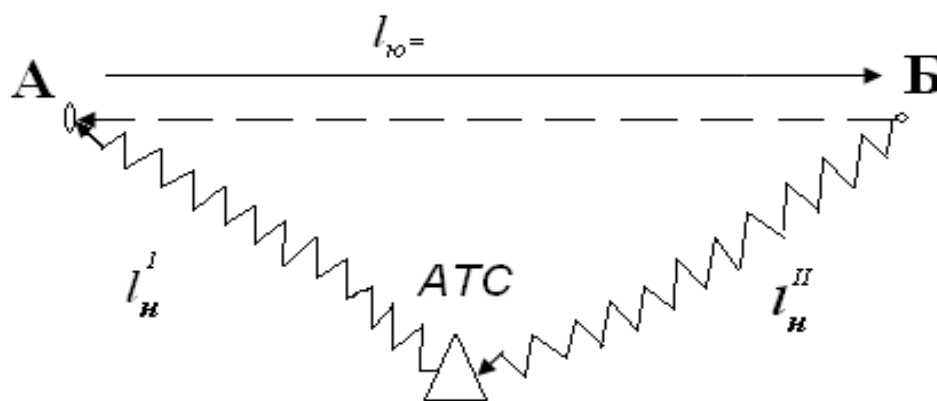
III. TEXNOLOGIK QISM.

III.1. JALAQUDUQ TUMANIDA YUK VA YO'LOVCHI TASHISH HAJMINI MARKETING ASOSIDA HISOBLASH

Jalaquduq tumanida yo'lovchi va yuk tashuvchi 120 ta avtomobil uchun avtotransport korxonasida: ISUZU bortli- 60 ta, ISUZU avtobus 60 ta, xarakadagi tarkiblardan tashkil topadi. Yuk avtomobillar asosan tumandagi korxona va tashkilot hamda tadbirkorlardan tushgan buyiritmasi asosida shug'ullanadi.

Tumandagi avtobus yo'nalishlarini qoplash uchun ISUZU avtobusidan foydalaniladi. Yuk avtomobillari asosan Jalaquduq tumanidagi mijozlarni talabini qondirish va tadbirkor va fermerlartalabini qondirish bo'yicha shartnomalar tuzilgan. Korxonadagi turli markadagi avtotransportlarni shartli ravishda bitta asosiy etakchi modelga keltirib olamiz. Bazali yuk avtomobili ISUZU -60 ta, avtobus ISUZU 60 ta teng deb, jami 120 ta ISUZU shartli,

I marshrutda orqaga bo'sh qatnovchi transport vositalarining (3.1-rasm)ish hisobini bajarish uchun quydagilarni ko'rib chiqamiz:

3.1-rasm. Orqaga bo'sh qatnaydigan mayatnikli marshrut.

yukli masofasi $\ell_{eg}=16$ km-, nolinchi qatnovlar $\ell_{H1}=0$ km, $\ell_{H2}=0$ km, Tashiluvchi yuk 1-sinifga mansub, donali ($\gamma_{CT}=0,5$). Yukning umumiy qajmi $Q=15000$ t. Tashish ISUZU - 76 avtomobilida 120 kun davomida quydagi ishlatish ko'rsatkichlar bilan bajariladi: $V_T=24$ km/soat, $t_o-t=0,7$ coar, ishdagi vaqt $T_H=14$ soat, A_Σ , L_{kun} va β_e larni aniqlash zarur :

1. Avtomobillarning marshrutda bo'lish vaqtini topamiz. Ayni misolda $\beta_M=0,5$ bo'lgani uchun:

$$T_M = T_H - t_o = T_H - (\ell_{H1} + \ell_{H2}) / V_T = 14 - (0 + 0) / 24 = 14,0 \text{ soat}$$

2. Kun davomidagi yukli qatnovlar soni:

$$Z_{ge} = T_H * \beta * V_T / \ell_{eg} + \beta_e * V_T * t_{o-t} = 14 * 0,5 * 24 / 10 + 0,5 * 24 * 0,7 = 10,8 \sim$$

texnologik jarayonlarni kutish hisobiga 10 (qat) qabul qilamiz

qatnovlar soni $Z_{ge}=10$ butun deb T_{m1} ni qaytadan qisoblaymiz :

$$T_{M1} = Z_{ge} (\ell_{eg} + \beta_e * V_T * t_{o-t}) / \beta_e * V_T = 9 (10 + 0,5 * 24) / 0,5 * 24 = 13,8 \text{ soat}$$

Is hdagi vaqt $T_{H1} = T_{M1} + t_o = 13,8 + 0 = 14,3 \text{ soat}$.

3. Avtomobilning bir kunlik ish unimini aniqlaymiz: tonnada

$$Q_{kun} = q_H * \gamma_{st} * Z_{ge} = 5 * 0,5 * 10 = 25 \text{ tonna.}$$

$$P_{kun} = q_H * \gamma_{st} * \ell_{ge} * Z_{ge} = 5 * 1 * 10 * 16 = 400 \text{ tkm}$$

Tashish rejasini bajarish uchun zarur avtomobillarning ishlatishdagi soni:

$$A_3 = Q_{rej} / \Delta_{ik} * Q_{kun} = 15000 / 120 * 25 = 20 \text{ ta.}$$

4. Avtomobillarning bir kunlik qatnov masofasi.

$$L_{kun} = (\ell_{eg} + \ell_x) * Z_e + (\ell_{H1} + \ell_{H2}) = (16 + 16) * 10 + (0 + 0) = 320 \text{ km}$$

Kun davomida qatnov masofasidan foydalanish koeffitsienti:

$$\beta_e = \ell_{eg} * Z_{ge} / L_{kun} = 16 * 10 / 320 = 0,5$$

$$\Sigma L_{um} = A_C * \Delta_K * \alpha_o * (L_{sut}) = 60 * 365 * 0,8 * 320 = 5606400 \text{ km};$$

Shunday qilib orqaga bo'sh qatnovchi yuk tashish yo'nalishi dan foydalaniladi. Yo'lovchilarni tashuvchi transport vositalarini ish faoliyati asosan yo'nalishlarda avtobuslarni xarakatlanish pasportidagi texnologik jarayonga bog'liq bo'ladi. Ikkala tashish turi uchun ham umumiy bosib o'tilgan yo'l bir xil deb qabul qilamiz.

III.2. YO'LOVCHI VA YUK TASHISH SAROYINI TEXNOLOGIK HISOBLASH.

Teknologik hisobdan asosiy maqsad, loyixalanish uchun zarur bo'lgan shrtnomaviy yuk tashish ATKsi uchun kerakli ma'lumotlarni aniqlashdan iboratdir. Dastlabki ma'lumotlar:

yo'lovchi va yuk tashish saroyini texnologik hisibini bajarish uchun quyidagi ma'lumotlar berilgan:

Avtokorxona deyarli bir xil turdagi ISUZU markadagi yuk va yo'lovchi tashish saroyidir: .

I.Avtomobillar markasi ISUZU - A_i , =60 dona. yuk tashish bilan shug'ullanadi.

-dvigatelni kapital ta'mirlashgacha bosib o'tadigan masofaning l_{tt}^n qismini o'tagan avtomobillar

Ular yoshi bo'yicha taqsimoti. $A_i^e = 40\%$ ya'ni dvigatelni kapital ta'mirlashgacha bosib o'tgan masofasi 24 dona avtomobillar; qolgan $A_i^e = 60\%$ ya'ni l_{tt}^e , ya'ni 36 dona;

- $l_{ku} = 320\text{ km}$ - kunlik o'rtacha bosib o'tilgan masofa;

- $D_{ik}^{xt} = 365\text{ kun}$ avtomobilning bir yilda ishlaydigan kunlari soni;

- $D_{ik}^{tx} = 305\text{ kun}$ avtokorxona texnik xizmatining bir yilda ishlaydigan kunlari soni;

- K_{ish} ishlash sharoitlari toifasi III;

Andijon shahri uchun iqlimiy kichik tuman -IVA

Yuk avtomobili uchun avtomobil asosiy kuch agregati – dvigatelning kapital ta'mirlashgacha bosib o'tgan masofasi qabul qilingan. Issiq, quriq iqlim sharoitida ishlaydigan ISUZU-60 ta yuk avtomobiliga texnik xizmat ko'rsatish davriyligining belgilangan me'yoriy qiymati [10] me'yoriy xujjatga asosan:

I-TXK $l_1^n = 3600\text{ km}$ (2.1- jadval)

2-TXK $l_2^n = 14400\text{ km}$ (2.1- jadval)

Kundalik bosib o'tilgan masofaga karralilik holda I- TXK davriyliligiga tuzatish kiritish: k_1

$$l_1 = l_1^n * k_1 * k_3 = 3600 * 0,8 * 0,9 = 2590 \text{ km};$$

$$k_1 = 0,8 \quad k_3 = 0,9; \text{ (2.8- jadval)}$$

I- TXK davriyliligiga karralilik holda 2- TXK davriyliligiga tuzatish kiritish:

$$l_2 = l_2^n * k_1 * k_3 = 14400 * 0,8 * 0,9 = 10368 \text{ km}$$

$$k_1 = 0,8 \quad k_3 = 0,9; \text{ (2.8- jadval)} \quad l_{tte}$$

Avtomobillar dvigatellarining o'rtacha ta'mirlashlararo yurgan yo'li:

$$l_{tt} = l_{tt}^m * 0,8 = 270000 * 0,8 = 216000 \text{ km (2.3- jadval) [10]}$$

2- TXK davriyliligiga karralilik holda dvigatellarining ta'mirlashlararo tuzatish kiritilgan yuradigan yo'li tsikl davomida yurgan yo'l

$$l_{tte} = l_{ts}^m = l_{tt}^m * k_1 * k_2 * k_3 = 270000 * 0,8 * 1,0 * 0,9 = 194400 \text{ km (2.3- jadval) [10]}$$

$$k_1 = 0,8 \quad k_2 = 0,9; \quad k_2 = 1 \quad k_3 = 0,9 \text{ (2.9- jadval) [10] (2.10- jadval)}$$

TXK va JT bo'yicha yillik va kunlik ishlab chiqarish dasturini hisoblash.

Bir avtomobil uchun tsikl ichida o'tkaziladigan TXK va kapital ta'mirlash (KT) soni: l_{2ts}

$$l_{ttd} = 1$$

$$2\text{-TXK soni: } l_{2ts} = l_{ttd} / l_2 - l_{ttd} = 194400 / 10368 - 1 = 19 - 1 = 18;$$

$$1\text{-TXK soni: } N_{1ts} = l_{tt} / l_1 - (N_{2ts} + N_{tts}) = 194400 / 2590 - 1 + 18 = 75 - 1 + 18 = 56;$$

$$\text{KTX soni: } N_{kyu} = l_{tts} / l_{ku} = 194400 / 320 = 607;$$

Tsikl ichida ishga chiqadigan kunlar soni:

$$D_{ets} = \frac{l_{tts}}{l_{ku}} = 194400 / 320 = 607;$$

Tsikl ichida ishga TXK va JT da turish kunlari:

$$D_{txk-JT} = (A_i * d_{txk-jt}^1 + A_i * \frac{d_{txk-jt}^{11}}{A_i}) = (24 * 0,3 + 36 * 0,4) / 60 = 0,36 \text{ kun/1000 km (2.6- jadval) [10]}$$

Avtomobillarning TXK va JT da turadigan kunlariga tuzatish kirituvchi- k_4 - ularning ishga tushirilgandan beri yurgan yo'lga bog'liq holda topiladi.

(2.11- jadval) [10]

$$A_i^n = l_{ttd} = \text{masofani bosib o'tgan avtomobillar uchun } K_4^1 = 0,75 \text{ (2.11}^a \text{ - jadval) [10]}$$

Koeffitsientning o'rtacha qiymati:

$$K_4^{orr} = \frac{A_i^I * K_4^1 + A_i^{II} * K_4^{11}}{A_i} = \frac{24 * 0,7 + 36 * 0,75}{60} = 0,73;$$

Tsikl ichida TXK va JTda turish kunlarini hisoblash:

$$D_{tx,jt} = \frac{l_{tts} * K_4^1 * d_{txk-jt}^1 * K_4^{orr}}{1000} = \frac{194400 * 0,7 * 0,73}{1000} = 99 \text{ kun};$$

Texnik tayyorgarlik koeffitsienti

$$\alpha_t = \frac{D_{ets}}{D_{ets} + D_{tx,jt}} = \frac{607}{607 + 99} = 0,86$$

Korxonada avtomobildan foydalanish koeffitsienti

$$\alpha_4 = \frac{D_{ets}}{D_{ets} + D_{tx,jt} + D_p} = \frac{607}{607 + 99 + 10} = 0,847$$

$D_p = 5$ kun – tashkiliy sabablarga ko'ra avtomobillarning ishga chiqmagan kunlari (haydovchi yo'qligi; yonilg'i etishmasligi va h.k- avtokorxonada tashkiliy sharoitlar va ishni boshqaruvga bog'liqdir.

Maxsus avtokorxona uchun o'rtacha: $D_p = 0,1 * D_{tx,jt} = 0,1 * 99 = 10$ kun

Bitta avtomobillarning yillik yurgan yo'li:

$$l_y = D_k * \alpha_4 * L_{kun} = 365 * 0,847 * 320 = 989120 \text{ km } D_{tx,jt}$$

$D_k = 365$ kun –avtomobilning avtokorxonada bo'lish kunlari. Tsikldan yillik

$$\text{hisobga o'tish koeffitsienti: } \eta_y = \frac{l_y}{l_{ts}} = \frac{989120}{194400} = 0,509$$

Hamma avtomobillar uchun TXK va JT ishlab chiqarish yillik dasturini aniqlash:

Dvigatellarni kapital ta'mirlash soni: A_i

$$N_{ttdy} = N_{ttd} * \eta_y * A_i = 1 * 0,509 * 60 = 31 \text{ avtomobil}$$

2-TXK soni: N_{2y}

$$N_{2y} = N_{2d} * \eta_y * A_i = 18 * 0,509 * 60 = 550 \text{ avtomobil}$$

1-TXK soni:

$$N_{1y} = N_{1d} * \eta_y * A_i = 56 * 0,509 * 60 = 1710 \text{ avtomobil}$$

Kundalik xizmat ko'rsatish soni:

$$N_{kky} = N_{kks} * \eta_y * A_i = 607 * 0,509 * 60 = 18537 \text{ avtomobi}$$

Mavsumiy xizmat ko'rsatish soni:

$$N_{mx} = 2 * A_i = 2 * 60 = 120 \text{ avtomobi}$$

Kundalik dastur:

$$D_{rg} = 365;$$

2-TXK soni:

$$N_{2k} = \frac{N_{2y}}{D_{rg}} = \frac{274}{1205} = 0,90 = 1$$

1-TXK soni:

$$N_{1k} = \frac{N_{1y}}{D_{rg}} = \frac{855}{1205} = 2,86 = 3;$$

KTXK soni:

$$N_{kx} = \frac{N_{kxy}}{D_{ry}} = \frac{9268}{365} = 25,3 = 25;$$

Texnik xizmat ko'rsatish va joriy ta'mirlash mahnat sarfi yillik va kunlik hajimni hisoblash.

Avtomobillarga TXK va JTda me'yoriy mehnat sarfi

$$t_{st}^m = 0,45 \text{ ishchi/s};$$

$$t_{bx}^m = 2,5 \text{ ishchi/s};$$

$$t_{tx}^m = 10,6 \text{ ishchi/s};$$

$$t_{dx-tx}^m = 4,0 \text{ ishchi/s/1000km}; \text{ ISUZU (2.2- jadval) [10]}$$

Hisoblangan mehnat sarfini aniqlash:

$$t_{kx} = t_{st}^m * K_2 * K_5 * K_m = 0,45 * 1 * 1,15 * 0,23 = 0,15 \text{ ishchi/ soat}$$

$$K_2 = 1 (2.9 - \text{jadval}); \quad K_5 = 1,15 \quad 2.12 - \text{jadvol}$$

$$K_m = 0,23 (165 \text{ bet } 20)$$

K_m - yuvish ishlarini mexanizatsiyalash koefitsienti, 0,23

$$t_1^x = t_1^m * K_2 * K_5 = 2,5 * 1 * 1,15 = 2,87 \text{ ishchi/ soat}$$

$$t_2^x = t_2^m * K_2 * K_5 = 10,6 * 1 * 1,15 = 12,19 \text{ ishchi/ soat}$$

$$t_{mx}^x = t_{mx}^m * K_2 = 4,0 * 1 * 1,15 = 4,6 \text{ ishchi/ soat}$$

$$t_{mx}^m = 0,5 * t_2^x = 0,5 * 12,19 = 6,09 \text{ ishchi/ soat}$$

$$t_{jt}^x = t_{jt}^m * K_1 * K_2 * K_3 * K_4 * K_5 = 0,8 * 1 * 0,9 * 0,73 * 1,15 = 0,60 \text{ ishchi/ soat/1000km}$$

$$k_1 = 0,8 \quad k_2 = 1 \quad k_3 = 0,9 \quad k_4 = 0,73 \quad k_5 = 1,15$$

TXK va JT yillik mehnat hajmini hisoblash TXK Uchun:

$$T_{kxy} = N_{kxy} * t_{st} = 9268 * 0,15 = 1390 \text{ ishchi/s}$$

$$T_{1y} = N_{1y} * t_1^x = 855 * 2,87 = 2454 \text{ ishchi/s}$$

$$T_{2y} = N_{2y} * t_2^x = 274 * 12,19 = 3340 \text{ ishchi/s}$$

$$T_{my} = N_{my} * t_m^x = 60 * 4,6 = 276 \text{ ishchi/s}$$

Joriy ta'mir: T_{jty}

$$T_{jty} = \frac{l_y * A_i}{1000} * t_{jt}^x = \frac{989120 * 60}{1000} * 0,60 = 35608 \text{ ishchi/s}$$

Hisob kitob natijalarini jadvalga tushiramiz:

3.2.1-Jadval

TXK-1 ish turlari bo'yicha taxminiy taqsimoti, foiz.

№	Ish turlari	Yuk avtomobili	Jami mehnat sig'imi
1	Diagnostika	10	245
2	Qatirish, Sozlash va boshqa ishlar	90	2209
	Итого	100	2454

3.2.2-Jadval

TXK-2 ish turlari bo'yicha taxminiy taqsimoti, foiz

№	Ish turlari	Yuk avtomobili	Jami mehnat sig'imi
1	Chuqur diagnostika.	10	361
2	Qatirish, Sozlash va boshqa ishlar	90	3255
	Итого	100	3340

3.2.3.Jadval

Ish turlari	TXK ishlari yillik hajmi, ishchi/s	
	1-TXK	2-TXK va MXK
1.Mahkamlash,sozlash moylash va boshqa ishlar	2209	3255
2.Avtomobil texnik holatini diagnostikadan o'tkazish	245	361

3.2.4.Jadval

Joriy ta'mirlash mehnat hajmining ishlari turi bo'yicha taxminiy bo'linishi

Ishlar	Foiz	Ish hajimi
I.Ish joylardagi (postlardagi) ishlar:		
1.Diagnostika	2	712
2.Sozlash va ajratish –yig'ish	33	11750
3.Payvandlash -tunikasozlik	8	2848
4.Bo'yoqchilik	6	2136
Jami	49*	17447
Ustaxonadagi ishlar:		
1.Agregat	17	6053
2.Chilangar mexanik	10	3561
3.Elektrotexnik	6	2136
4.Akkumulyator	3	1068
5.Ta'minot tizimi	2	712
6.Shina ta'mirlash	3	1068
7.Kamera yamash	1	356
8. Temirchilik	2	712
9.Payvandlash	1,5	534
10.Tunikasozlik	1,5	534
11.Armatura quzov.	2	712
12. Qoplamachilik	2	712
Jami	51	18160
Hammasi	100	35608

TXK va ta'mirlash turlari	KXK	1-TXK	2-TXK	MXK	JT
Ishlarning yillik hajmi	1390	2454	3340	276	35608
Jami	43068				

II. Avtobus USUZU uchun - $A_i = 60$ dona

-dvigatelni kapital ta'mirlashgacha bosib o'tadigan masofaning l_{tt}^n qismini o'tagan avtomobillar

Ular yoshi bo'yicha taqsimoti. $A_i^e = 40\%$ ya'ni dvigatelni kapital ta'mirlashgacha bosib o'tgan masofasi 24 dona avtomobillar; qolgan $A_i^e = 60\%$ ya'ni l_{tt}^e , ya'ni 36 dona;

$-l_{ku} = 320 \text{ km}$ - kunlik o'rtacha bosib o'tilgan masofa;

$-D_{ik}^{xt} = 365 \text{ kun}$ avtomobilning bir yilda ishlaydigan kunlari soni;

$-D_{ik}^{tx} = 305 \text{ kun}$ avtokorxona texnik xizmatining bir yilda ishlaydigan kunlari soni;

- K_{ish} ishlash sharoitlari toifasi III;

Andijon shahri uchun iqlimiy kichik tuman -IVA

Avtobus uchun avtomobil asosiy kuch agregati – dvigatelning kapital ta'mirlashgacha bosib o'tgan masofasi qabul qilingan. Issiq, quriq iqlim sharoitida ishlaydigan ISUZU-60 ta avtobus ga texnik xizmat ko'rsatish davriyligining belgilangan me'yoriy qiymati [10] me'yoriy xujjatga asosan:

I-TXK $l_1^n = 3600 \text{ km}$ (2.1- jadval)

2-TXK $l_2^n = 14400 \text{ km}$ (2.1- jadval)

Kundalik bosib o'tilgan masofaga karralilik holda I- TXK davriyliligiga tuzatish kiritish: k_1

$l_1 = l_1^n * k_1 * k_3 = 3600 * 0,8 * 0,9 = 2590 \text{ km}$;

$k_1 = 0,8$ $k_3 = 0,9$; (2.8- jadval)

I- TXK davriyliligiga karralilik holda 2- TXK davriyliligiga tuzatish kiritish:

$l_2 = l_2^n * k_1 * k_3 = 14400 * 0,8 * 0,9 = 10368 \text{ km}$

$$k_1 = 0,8 \quad k_3 = 0,9; \quad (2.8\text{-jadval}) \quad l_{tte}$$

Avtomobillar dvigatellarining o'rtacha ta'mirlashlararo yurgan yo'li:

$$l_{tt} = l_{tt}^m * 0,8 = 270000 * 0,8 = 216000 \text{ km} (2.3\text{-jadval}) \quad [10]$$

2- TXK davriyliligiga karralilik holda dvigatellarining ta'mirlashlararo tuzatish kiritilgan yuradigan yo'li tsikl davomida yurgan yo'l

$$l_{tte} = l_{ts}^m = l_{tt}^m * k_1 * k_2 * k_3 = 270000 * 0,8 * 1,0 * 0,9 = 194400 \text{ km} (2.3\text{-jadval}) \quad [10]$$

$$k_1 = 0,8 = 0,9; \quad k_2 = 1 \quad k_3 = 0,9 \quad (2.9\text{-jadval}) \quad [10] \quad (2.10\text{-jadval})$$

TXK va JT bo'yicha yillik va kunlik ishlab chiqarish dasturini hisoblash.

Bir avtomobil uchun tsikl ichida o'tkaziladigan TXK va kapital ta'mirlash (KT) soni: l_{2ts}

$$l_{ttd} = 1$$

$$2\text{-TXK soni: } l_{2ts} = l_{ttd} / l_2 - l_{ttd} = 194400 / 10368 - 1 = 19 - 1 = 18;$$

$$1\text{-TXK soni: } N_{1ts} = l_{tt} / l_1 - (N_{2ts} + N_{tts}) = 194400 / 2590 - 1 + 18 = 75 - 1 + 18 = 56;$$

$$\text{KTX soni: } N_{kyu} = l_{tts} / l_{ku} = 194400 / 320 = 607;$$

Tsikl ichida ishga chiqadigan kunlar soni:

$$\text{Dets} = \frac{l_{tts}}{l_{ku}} = 194400 / 320 = 607;$$

Tsikl ichida ishga TXK va JT da turish kunlari:

$$\text{Dtxk-JT} = (A_i * d_{txk-jt}^1 + A_i * \frac{d_{txk-jt}^{11}}{A_i}) = (24 * 0,3 + 36 * 0,4) / 60 = 0,36 \text{ kun} / 1000 \text{ km} (2.6\text{-jadval}) \quad [10]$$

Avtomobillarning TXK va JT da turadigan kunlariga tuzatish kirituvchi- k_4 - ularning ishga tushirilgandan beri yurgan yo'lga bog'liq holda topiladi.

$$(2.11\text{-jadval}) \quad [10]$$

$$A_i^n = l_{ttd} = \text{masofani bosib o'tgan avtomobillar uchun} \quad K_4^1 = 0,75 (2.11^a - \text{jadval}) \quad [10]$$

Koeffitsientning o'rtacha qiymati:

$$K_4^{orr} = \frac{A_i^I * K_4^1 + A_i^{II} * K_4^{11}}{A_i} = \frac{24 * 0,7 + 36 * 0,75}{60} = 0,73;$$

Tsikl ichida TXK va JTda turish kunlarini hisoblash:

$$D_{tx,jt} = \frac{l_{tts} * K_4^1 * d_{txk-jt}^1 * K_4^{orr}}{1000} = \frac{194400 * 0,7 * 0,73}{1000} = 99 \text{ kun};$$

Texnik tayyorgarlik koeffitsienti

$$\alpha_t = \frac{Dets}{Dets + D_{tx,jt}} = \frac{607}{607 + 99} = 0,86$$

Korxonada avtomobildan foydalanish koeffitsienti

$$\alpha_4 = \frac{Dets}{Dets + D_{tx,jt} + D_p} = \frac{607}{607 + 99 + 10} = 0,847$$

$$D_{tx,jt}$$

$D_p = 5$ kun – tashkiliy sabablarga ko'ra avtomobillarning ishga chiqmagan kunlari (haydovchi yo'qligi; yonilg'i etishmasligi va h.k- avtokorxonada tashkiliy sharoitlar va ishni boshqaruvga bog'liqdir.

Maxsus avtokorxona uchun o'rtacha: $D_p = 0,1 * D_{tx,jt} = 0,1 * 99 = 10$ kun

Bitta avtomobillarning yillik yurgan yo'li:

$$l_y = D_k * \alpha_4 * L_{kun} = 365 * 0,847 * 320 = 989120 \text{ km } D_{tx,jt}$$

$D_k = 365$ kun –avtomobilning avtokorxonada bo'lish kunlari. Tsikldan yillik hisobga o'tish koeffitsienti: $\eta_y = \frac{l_y}{l_{ts}} = \frac{989120}{194400} = 0,509$

Hamma avtomobillar uchun TXK va JT ishlab chiqarish yillik dasturini aniqlash:

Dvigatellarni kapital ta'mirlash soni: A_i

$$N_{ttdy} = N_{ttd} * \eta_y * A_i = 1 * 0,509 * 60 = 31 \text{ avtomobil}$$

2-TXK soni: N_{2y}

$$N_{2y} = N_{2d} * \eta_y * A_i = 18 * 0,509 * 60 = 550 \text{ avtomobil}$$

1-TXK soni:

$$N_{1y} = N_{1d} * \eta_y * A_i = 56 * 0,509 * 60 = 1710 \text{ avtomobil}$$

Kundalik xizmat ko'rsatish soni:

$$N_{kky} = N_{kks} * \eta_y * A_i = 607 * 0,509 * 60 = 18537 \text{ avtomobi}$$

Mavsumiy xizmat ko'rsatish soni:

$$N_{mx} = 2 * A_i = 2 * 60 = 120 \text{ avtomobi}$$

Kundalik dastur:

$$D_{rg}=365;$$

2-TXK soni:

$$N_{2k}=\frac{N_{2y}}{D_{rg}}=\frac{274}{1205}=0,90=1$$

1-TXK soni:

$$N_{1k}=\frac{N_{1y}}{D_{rg}}=\frac{855}{1205}=2,86=3;$$

KTXK soni:

$$N_{kx}=\frac{N_{kxy}}{D_{ry}}=\frac{9268}{365}=25,3=25;$$

Texnik xizmat ko'rsatish va joriy ta'mirlash mahnat sarfi yillik va kunlik hajimni hisoblash.

Avtomobillarga TXK va JTda me'yoriy mehnat sarfi

$$t_{st}^m=0,45 \text{ ishchi/s};$$

$$t_{bx}^m=2,5 \text{ ishchi/s};$$

$$t_{tx}^m=10,6 \text{ ishchi/s};$$

$$t_{dx-tx}^m=4,0 \text{ ishchi/s/1000km}; \text{ ISUZU (2.2- jadval) [10]}$$

Hisoblangan mehnat sarfini aniqlash:

$$t_{kx}=t_{st}^m * K_2 * K_5 * K_m=0,45*1*1,15 * 0,23=0,15 \text{ ishchi/ soat}$$

$$K_2 = 1(2.9 - \text{jadval}); \quad K_5 = 1,15 \quad 2.12 - \text{jadval}$$

$$K_m = 0,23 (165 \text{ bet } 20)$$

K_m - yuvish ishlarini mexanizatsiyalash koefitsienti, 0,23

$$t_1^x=t_1^m*K_2 * K_5=2,5 * 1*1,15=2,87 \text{ ishchi/ soat}$$

$$t_2^x=t_2^m*K_2 * K_5=10,6 * 1*1,15=12,19 \text{ ishchi/ soat}$$

$$t_{mx}^x=t_{mx}^m * K_2=4,0 * 1*1,15=4,6 \text{ ishchi/ soat}$$

$$t_{mx}^m=0,5*t_2^x=0,5*12,19=6,09 \text{ ishchi/ soat}$$

$$t_{jt}^x=t_{jt}^m * K_1 * K_2 * K_3 * K_4 * K_5=0,8*1*0,9 * 0,73*1,15=0,60 \text{ ishchi/ soat/1000km}$$

$$k_1 = 0,8 \quad k_2 = 1 \quad k_3 = 0,9 \quad k_4 = 0,73 \quad k_5 = 1,15$$

TXK va JT yillik mehnat hajmini hisoblash TXK Uchun:

$$T_{kxy} = N_{kxy} * t_{st} = 9268 * 0,15 = 1390 \text{ ishchi/s}$$

$$T_{1y} = N_{1y} * t_1^x = 855 * 2,87 = 2454 \text{ ishchi/s}$$

$$T_{2y} = N_{2y} * t_2^x = 274 * 12,19 = 3340 \text{ ishchi/s}$$

$$T_{my} = N_{my} * t_m^x = 60 * 4,6 = 276 \text{ ishchi/s}$$

Joriy ta'mir: T_{jty}

$$T_{jty} = \frac{l_y * A_i}{1000} * t_{jt}^x = \frac{989120 * 60}{1000} * 0,60 = 35608 \text{ ishchi/s}$$

Hisob kitob natijalarini jadvalga tushiramiz:

3.2.1-Jadval

TXK-1 ish turlari bo'yicha taxminiy taqsimoti, foiz.

	Ish turlari	Yuk avtomobili	Jami mehnat sig'imi
	Diagnostika	10	245
	Qatirish, Sozlash va boshqa ishlar	90	2209
	Итого	100	2454

3.2.2-Jadval

TXK-2 ish turlari bo'yicha taxminiy taqsimoti, foiz

	Ish turlari	Yuk avtomobili	Jami mehnat sig'imi
	Chuqur diagnostika.	10	361
	Qatirish, Sozlash va boshqa ishlar	90	3255
	Итого	100	3340

3.2.3.Jadval

Ish turlari	TXK ishlari yillik hajmi, ishchi/s	
	1-TXK	2-TXK va MXK
1.Mahkamlash,sozlash moylash va boshqa ishlar	2209	3255
2.Avtomobil texnik holatini diagnostikadan o'tkazish	245	361

3.2.4.Jadval

Joriy ta'mirlash mehnat hajmining ishlari turi bo'yicha taxminiy bo'linishi

Ishlar	Foiz	Ish hajimi
I.Ish joylardagi (postlardagi) ishlar:		
1.Diagnostika	2	712
2.Sozlash va ajratish –yig'ish	33	11750
3.Payvandlash -tunikasozlik	8	2848
4.Bo'yoqchilik	6	2136
Jami	49*	17447
Ustaxonadagi ishlar:		
1.Agregat	17	6053
2.Chilangar mexanik	10	3561
3.Elektrotexnik	6	2136
4.Akkumulyator	3	1068
5.Ta'minot tizimi	2	712
6.Shina ta'mirlash	3	1068
7.Kamera yamash	1	356
8. Temirchilik	2	712
9.Payvandlash	1,5	534
10.Tunikasozlik	1,5	534

11.Armatura quzov.	2	712
12. Qoplamachilik	2	712
Jami	51	18160
Hammasi	100	35608

Yuk avtomobillari uchun

3.2.5.Jadval

TXK va ta'mirlash turlari	KXK	1-TXK	2-TXK	MXK	JT
Ishlarning yillik hajmi	1390	2454	3340	276	35608
Jami avtobus uchun	43068				

Jami yuk va yo'lovchi avtosaroy uchun

3.2.5.Jadval

TXK va ta'mirlash turlari	KXK	1-TXK	2-TXK	MXK	JT
Ishlarning yillik hajmi	2780	4908	6680	552	71216
Jami	86136				

Diagnostika ishlari umumiy mehnat hajmi TXK va JT ishlari tarkibidagi diagnostika mehnat hajmlari yig'indisidan tashkil topadi.

$$ISUZU \Sigma T_d = T_{dtx} + T_{jt} = (245 + 361 + 712) * 2 = 1318 \text{ ishchi/s}$$

$$T_{jd-1} = T_{jd-2} = 0,5 * \Sigma T_d = 0,5 * 1318 = 659 \text{ ishchi/s}$$

Ishlab chiqarishdagi ishchilar sonini aniqlash:

Texnologik kerakli ishchilar soni:

$$P_T = \frac{T_g}{F_n} = \frac{86136}{1822} = 47 ;$$

Ro'yxatdagi ishchilar soni:

$$P_{sh} = \frac{T_g}{F_d} = \frac{86136}{1664} = 52$$

$$P_T = T_y / F_H \text{ ishchi } P_{KTX} = 2056 / 1822 = 1,12$$

$$P_{\Pi} = T_{\Gamma} / F_{\Delta} \text{ ishchi } \text{ Bunda: } F_H - \text{Yillik nominal ishchi vaqti}$$

$$F_{\Delta} - \text{Yillik amaldagi ishchi vaqti}$$

Yillik nominal ishchi vaqti :

- Bo'yash va tungi ishlar 1822 soat
- boshqa ishlar2069 soat

Yillik xaqiyqiy ishchi vaqti:

- normal mehnat sharoitida ishlovchilar -1860 soat;
- zararli mehnat sharoitida ishlovchilar -1664 soat;
- KTX va TXK-1 tungi vaqitda ishlovchilar -1664 soat;
- bo'yash mehnat sharoitida ishlovchilar -1610 soat
- temirchilik, misgarlik, akkumlyator, vulkanizatsiya va shina montaj ishlovchilar - 1840 soat

$$P_{KTX} = 2780 / 1822 = 1,12$$

$$P_{TXK-1} = 4908 / 1822 = 1,14$$

$$P_{TO-2} = 6680 / 1822 = 3,66$$

$$P_d = 659 / 1822 = 0,36$$

$$P_{jt} = 71216 / 1822 = 39$$

Royxatdagi son texnologik ishchilardan tashqari kasal va mehnat ta'tildagilarni hisobga oladi. 13,73 %

Loyihadagi kerakli va ro'yxatdagi ta'mir ishchilari soni

3.2.1-jadval

№	Post ustaxonalar nomlari	Hisoblangan ta'mir ishchilar soni		Qabul qilingan ishchilar soni	
		Texnologik kerakli	Royhatdagi	Texnologik kerakli	Royhatdagi
Postlar					
1	KTX	1,12	1,23	1	1
2	TXK-1	1,14	1,25	1	1
3	TXK-2	3,66	4,0	4	4
4	Diagnostika	0,36	0,40	-	1
5	JT: sozlash va echish-yig'ishtirish	33,08	36,39	33	36
	Jami JT:	39	42,9	39	43
	Jami post	6,3	6,88	6	7
Ustaxona					

1	Agregat	6,64	7,3	7	7
2	Chilangar mexanik	3,91	4,3	4	4
3	Elektrotexnik	2,34	2,57	2	3
4	Akkumulyator	1,17	1,29	1	1
5	Ta'minot tizimi	0,78	0,86	1	1
6	Shina ta'mirlash	1,17	1,29	1	1
7	Kamera yamash	0,30	0,33	-	-
8	Temirchilik	0,78	0,86	1	1
9	Payvandlash	0,59	0,65	1	1
10	Tunikasozlik	0,59	0,65	1	1
11	Armatura quzov.	0,78	0,86	1	1
12	Qoplamachilik	0,78	0,86	1	1
	Ustaxona bo'yicha	0,62	0,68	1	1
	Jami	20,45	22,49	21	22

3.2.12. Texnik xizmat ko'rsatuvchi postlar sonini hisoblash

Universal postlar soni aniqlanadi:

$$X_{yn} = \tau / R$$

Bunda: τ - post takti, bitta avtomobilga TXK vaqt sarfi minutda.

R- ritm, sutkadagi umumiy vaqtdan rostda bitta avtomobilga texnik tasir vaqtining solishtirma og'irligi

Takt formula orqali aniqlanadi:

$$\tau = (t_i * 60 / P_n) + t_{\text{прд}}$$

Bunda: t_i - postdagi TXK (KTX, TXK-1, TXK-2) turidan bajariluvchi mehnat sig'imi , odam/soat

t_{npd} - postga avtomobilni qo'yish va chiqarish vaqt sarfi 3 minut qabul qilamiz

$P_{\text{п}}$ - bir vaqtning o'zida ishlayotgan ishchilar soni

$P_{\text{пKTX}}$ - 2 odam. $P_{\text{пTXK-1}}$ - 3 odam. $P_{\text{пTO-2}}$ - 4 odam

$$1) \text{ KTX } \tau = (0,15 * 60 / 2) + 3 = 7,5 \text{ minut}$$

$$2) \text{ TXK-1 } \tau = (2,87 * 60 / 3) + 3 = 57,4 \text{ minut}$$

$$3) \text{ TO-2 } \tau = (12,19 * 60 / 4) + 3 = 183 \text{ minut}$$

$$4) \text{ JT } \tau = (0,60 * 60 / 4) + 3 = 12 \text{ minut}$$

Ritmni aniqlaymiz, sutkadagi umumiy vaqtdan postda bitta avtomobilga texnik tasir vaqtining solishtirma og'irligi

$$R = T_i * 60 / N_{ic}$$

T_i – ishchi postdagi vaqt davomiyligi, soat. $T_{\text{KTX}} = 0,5$ soat

$$T_{\text{TXK-1}} = 1,7 \text{ soat}$$

$$T_{\text{TO-2}} = 1,9 \text{ soat}$$

N_{ic} – sutkada xizmat ko'rsatiladigon avtomobillar soni (dastur)

$N_{\text{iktx}} = 17$ avtomobil', $N_{\text{itxk-1}} = 2$ avtomobil' $N_{\text{itxk-2}} = 1$ avtomobil'

$$1) \text{ KTX } R = 0,5 * 60 / 31 = 1,0 \text{ min}$$

$$2) \text{ TXK-1 } R = 1,7 * 60 / 2,1 = 49 \text{ min}$$

$$1) \text{ TXK-2 } R = 1,9 * 60 / 1,16 = 98 \text{ min}$$

Yuqoridagi hisoblashlarga ko'ra universal postlar soni quydagicha aniqlanadi :

$$1) X_{\text{KTX}} = \tau_{\text{KTX}} / R_{\text{KTX}} = 7,5 / 1 = 8 \text{ post}$$

$$2) X_{\text{TXK-1}} = \tau_{\text{TXK-1}} / R_{\text{TXK-1}} = 57,4 / 49 = 1 \text{ post}$$

$$3) X_{\text{TXK-2}} = \tau_{\text{TXK-2}} / R_{\text{TXK-2}} = 183 / 98 = 1,86 = 2 \text{ post}$$

$$4) X_{\text{JT}} = \tau_{\text{JT}} / R_{\text{TXK-2}} = 12 * 2 / 60 = 0,4 = 1 \text{ post}$$

Iqtisodlashgan diagnostik post Д-1 , Д-2 quydagi formula bilan aniqlanadi:

$$1) X_{\text{Д}} = T_{\text{Д}} / F_{\text{п}} * P_{\text{п}} * \eta = T_{\text{Д}} / \text{Д}_{\text{ik}} * T_{\text{cm}} * C * P_{\text{п}} * \eta$$

Bunda: $T_{\text{Д}}$ -diagnostika bo'yicha yillik mehnat sig'imi. odam/soat

$T_{\text{Д-1}}$ -659 ishchi/soat $T_{\text{Д-2}}$ -659 ishchi /soat

$F_{\text{п}}$ - diagnostik postning yillik vaqt fondi, soat

Δ_{ik} - diagnostik postning yillik ishchi kunlari, 1205 kun ;

P_{Π} - bir vaqtning o'zida postda ishlovchi ishchilar soni;

η -0,85 – postda vaqtdan foydalanish koeffitsienti;

C- smenalar soni 1,5

Demak:

$$1) X_{\Delta-1} = T_{\Delta-1} / \Delta_{ik} * T_{cm} * C * P_{\Pi} * \eta = 659 / 335 * 2 * 1,5 * 1,1 * 0,85 = 0,70$$

qabul qilamiz $X_{\Delta-1} = 1$

$$2) X_{\Delta-2} = T_{\Delta-2} / \Delta_{ik} * T_{cm} * C * P_{\Pi} * \eta = 659 / 335 * 7 * 1,5 * 1,1 * 0,85 = 0,20$$

qabul qilamiz $X_{\Delta-1} = 0$

3.2.13.JT postlari sonini hisoblaymiz.

$$X_{JT} = T_{JT} * K_{JT} * \varphi / \Delta_{ik} * T_{cm} * P_{\Pi} * \eta$$

Bunda: T_{JT} - ishchi postlardagi jami yillik mehnat sig'mi odam/soat

F_{Π} - ishchi postlarini yillik vaqt fondi, soat

Δ_{ik} –ishchi postlarni yillik ishchi kunlari, 1205 kun

C- smenalar soni 1,2

K_{JT} - JT postida maksimal yuklanishni hisobga oluvchi koeffitsient 0,5-0,6,dan 0,6 ni qabul qilamiz

φ – avtomobillarni ishchi joyiga notekis kelishini hisobga oluvchi koeffitsient 1,2-1.5.dan 1,2 qabul qilamiz

η -0,85 – postda vaqtdan foydalanish koeffitsienti

P_{Π} - postda bir vaqtda ishlayotgan ishchilar soni

$$X_{JT} = T_{JT} * K_{JT} * \varphi / \Delta_{ik} * T_{cm} * P_{\Pi} * \eta = 71216 * 0,6 * 1,2 / 1205 * 7 * 1,2 * 1,1 * 0,85 = 51273 / 9464 = 5,41 \text{ post, } 5 \text{ post qabul qilamiz.}$$

3.2.14. TXK va JT larda kutadigon postlar soni.

Kutuvchi postlar avtomobillarni ishchi postlarga kelishini muvofiqlashtiradi

a) Kutuvchi postlar KTXda 15-25 foiz soatli unimdorlikdan hisoblanadi.

$$X_{oktx} = 0,15 * T_{cktx} * X_T = 0,15 * 8 * 0,847 = 1,02 , 1 \text{ post qabul qilamiz}$$

6) TXK-1 kutuvchi post 10-15 foiz soatbay unimdorlikdan

$$X_{otxk1} = 0,15 * T_{ctxk-1} * X_T = 0,15 * 1 * 0,847 = 0,13 , 0 \text{ post qabul qilamiz}$$

b) TXK-2 kutuvchi post 40 foiz soatbay unimdorlikdan

$X_{0\text{ TXK-2}} = 0,4 * T_{c\text{ TXK-2}} * X_T = 0,4 * 2 * 0,847 = 0,68$, 1 post qabul qilamiz

r) JT kutuvchi post 20-120 foiz soatbay unimdorlikdan

$X_{0\text{ JT}} = 0,3 * T_{c\text{ JT}} * X_{jt} = 0,3 * 1 * 5 = 1,5$, 2 post qabul qilamiz

Jami kutadigan postlar $\sum X_0 = 1,02 + 0,13 + 0,68 + 0,25 = 2,08$ 2 post qabul qilamiz

III.3. JALAQUDUQ TUMANIDA YO'LOVCHI VA YUK TASHUVCHI 120 TA AVTOMOBIL UCHUN AVTOTRANSPORT KORXONASINI TASHKIL ETISH.

Ishlab chiqarish bino va inshootlarni maydonini hisoblaymiz.

Ishlab chiqarish bino va inshootlarni maydonini solishtirma me'yor asosida jixoz birligi maydoni yoki rejali chizma asosida aniqlanadi.

3.3.1. TXK va JT posti maydonini hisoblash.

Ishlab chiqarish binosi maydonini formula orqali aniqlanadi:

$$F_0 = f_0 * X_0 * K_0$$

Bunda: f_0 - ISUZU, Neksiya egallagan maydoni

$$\text{ISUZU } f_0 = A * B = 7,04 * 2,15 = 15,15 \text{ M}^2$$

$$f_{00,r} = (120 * 15,15) : 45 = 40,4 \text{ M}^2$$

X_0 – postlar soni

K_0 - avtomobilning bir kvadrat metr egallagan maydoniga to'g'ri keluvchi solishtirma maydon

K_0 4-5 bundan 4 qabul qijamiz

$$F_{3\text{KTX}} = f_0 * X_{\text{KTX}} * K_0 = 40,4 * 8 * 4 = 1292,8 \text{ M}^2$$

$$F_{3\text{ TXK-1}} = f_0 * X_{\text{TXK-1}} * K_0 = 40,4 * 1 * 4 = 161,6 \text{ M}^2$$

$$F_{3\text{ TXK-2}} = f_0 * X_{\text{TXK-2}} * K_0 = 40,4 * 2 * 4 = 323,2 \text{ M}^2$$

$$F_{3\text{ JT}} = f_0 * X_{\text{JT}} * K_0 = 40,4 * 1 * 4 = 161,6 \text{ M}^2$$

$$F_{\text{d-1}} = f_0 * X_{\text{d-1}} * K_0 = 40,4 * 1 * 4 = 161,6 \text{ M}^2$$

$$F_{\text{d-2}} = f_0 * X_{\text{d-2}} * K_0 = 40,4 * 0 * 4 = 0 \text{ M}^2$$

Jami postlar maydoni $\sum F\Pi$

$$\sum F\Pi = F_{3\text{KTX}} + F_{3\text{TXK-1}} + F_{3\text{TXK-2}} + F_{3\text{JT}} + F_{\text{d-1}} + F_{\text{d-2}} = 1292,8 + 161,6 + 323,2 + 161,6 + 161,6 + 0 = 2100,8 \text{ M}^2$$

3.3. 2. TXK va JT kutuvchi postlar maydoni hisoblash.

TXK va JT kutuvchi poslar maydoni formula bilan:

$$F_0 = f_0 * X_0 * K_0$$

$$F_{0\text{TXK}} = f_0 * X_{0\text{TXK}} * K_0 = 40,4 * 1 * 4 = 161,6 \text{ M}^2$$

$$F_{0\text{TXK-1}} = f_0 * X_{0\text{TXK-1}} * K_0 = 40,4 * 0 * 4 = 0 \text{ M}^2$$

$$F_{0\text{TXK-2}} = f_0 * X_{0\text{TXK-2}} * K_0 = 40,4 * 1 * 4 = 161,6 \text{ M}^2$$

$$F_{0\text{JT}} = f_0 * X_{0\text{JT}} * K_0 = 40,4 * 0 * 4 = 0 \text{ M}^2$$

Jami kutuvchi postlar maydoni $\sum F_{0\Pi}$

$$\sum F_{0\Pi} = F_{0\text{KTX}} + F_{0\text{TXK-1}} + F_{0\text{TXK-2}} + F_{0\text{JT}} = 161,6 + 0 + 161,6 + 0 = 323,2 \text{ M}^2$$

3.3.3. Ishlab chiqarish bo'lim va tsexlarini maydonini hisoblash.

Ishlab chiqarish bo'lim va tsexlarini maydonini formula orqali hisoblaymiz.

$$F_u = f_0 * K_{\text{zich}}$$

Bunda: f_0 - jixozning egallagan maydoni M^2

K_{zich} – zichlik koeffitsienti , 4 qabul qilamiz

Har bir ishchi uchun umumiy tsex maydonini 4,5 M^2 qabul qilamiz.

Me'yoriy hujjatlarga asosan loyihalashda «Ozgiproavtotrans» me'yoriy xujjatlariga asosan kerakli maydon 3.3.1 jadvaldan qabul qilamiz

3.3.3.1- jadval

Ishlab chiqarish bo'lim va tsexlari	Te'mirlovchilar soni	Ta'mirlovchilar uchun maydon M^2 / odam				
		1	2	3	4	5
Agregat	1	36	45	54	63	126
CHilangar-mexanik		36	45	54	63	126
Motor		36	45	54	63	126
Eliktrotexnik		14	18	27	36	54
Akkumlyator		36	34			
Ovqatlantirish tizimi		14	18	27	36	
Kamerani vulkanizatsiya qilish		18	27	36		
Misgarlik		18	27	36		
Svarka		27	36	45	72	
Tokrlilik tsexi		27	32			

Ishlab chiqarish bo'lim va tsexlari maydoni

3.2- jadval

№	Ishlab chiqarish uchastkalari va tsexlari.	Ta'mirlovchilar soni.	Maydon M^2
	Jami ustaxona bo'yicha	1	36

Yuqoridagilarga asoslanganda

$$F_{\text{II}}=36 M^2$$

$$\sum F_{\text{KTX}}= F_{3\text{KTX}}+ F_{0\text{KTX}} =400 +50=450 M^2$$

$$\sum F_{\text{TXK-1}}= F_{3\text{TXK-1}}+* F_{0\text{TXK-1}} =50+0=50 M^2$$

$$\sum F_{\text{TXK-2}}= F_{3\text{TO-2}}+* F_{0\text{TO-2}} =100 +50=150 M^2$$

$$\sum F_{\text{JT}}= F_{3\text{JT}}+ F_{0\text{JT}} =50 +0=50 M^2$$

$$\sum F_{\text{Д-1,Д-2}}= F_{\text{Д-1}}+ F_{\text{Д-2}}=50 + 0=50 M^2$$

$$\sum F_{\text{II}}=36 M^2$$

Jami ishlab chiqarish binosi maydoni :

$$F_{\text{ich}}(\text{TXK,JT}) = \sum F_{\text{TXK}}+\sum F_{\text{TXK-1}}+\sum F_{\text{TXK-2}}+\sum F_{\text{JT}}+\sum F_{\text{Д-1,Д-2}}+\sum F_{\text{II}} =$$

$$450 +50 +150+50 +50+0 +36 =750 M^2$$

Ma'muriy bino maydoni:

$$F= f* P_{\text{T}};$$

Bunda: f- bir xizmatchiga berilgan maydon, $4 M^2$

P_{T} – texnik ishchilar soni.

Qabul qilingan bo'lin va xizmatchilar soni va ularning xonalari maydoni.

№	Xona turlari va xizmatchilar soni	O'lchov birligi	Qimati.
1	Texnik bo'limi 2 odam	M^2	8
2	Ishlatish bo'limi 2 odam	M^2	8
3	Rejalashtirish bo'limi 1 odam	M^2	0
4	Buxgalteriya bo'limi 1 odam	M^2	0
5	Tibbiy yordam 1 odam	M^2	4
6	Navbatchi mexaniklar xonasi 2	M^2	8

	odam		
7	Texnika va xarakat xavfsizligi bolimi 1 odam.	M ²	4
8	G'aznachi 1odam	M ²	0
9	Boshliq xonasi	M ²	11,5
10	Kotiba xonasi	M ²	4
11	Bosh muxandis xonasi	M ²	0
12	Ishlatish bo'lim xonasi	M ²	0
13	Kadrlar bo'lim xonasi	M ²	0
14	Haydovchilar xonasi	M ²	13,5
15	Qorovullar xonasi	M ²	4
16	4 o'rinli tualet	M ²	6
17	Dush	M ²	4
	Jami	M ²	75,0

Boshliq xonasi : $F_H = 0,15 * \sum F = 0,15 * 75 = 11,5 \text{ M}^2$

Haydovchilar xonasi $F_{xay} = 0,3 * A_H * 1 \text{ M KBT} = 0,3 * 96 * 1 = 28,8 \text{ M}^2$

IJTimoiy obektlarni hisoblash:

$F_{ichdush} = \sum P_r * 0,7 * f_d / 10 = 24 * 0,7 * 2 / 10 = 3,4 \text{ M}^2$

Smenada 3-15odam uchun bir dush, shundan kelib chiqib 15 oam qabul qilamiz.

F_d - 1 o'rinli dush maydoni 2 M^2

$F_{xay dushi} = \sum P_{xay} * 0,7 * f_d / 10 = 96 * 0,7 * 2 / 10 = 13,4 \text{ M}^2$

Ma'muriy bino umum maydoni

$F_{ma'm} = F_{tex} + F_{otkkc} + F_{rb} + F_{bux} + F_{kass} + F_{bos} + F_{cek} + F_{kboi} + F_{ibb} + F_{otxb} + F_{kxay} + F_{kqor} + F_{stal} +$

$F_{tua} + F_{dus} + F_{aqsh} = 8 + 8 + 0 + 0 + 4 + 8 + 4 + 0 + 11,5 + 4 + 0 + 28,8 + 0 + 13,5 + 4 + 6 + 4 = 103,8 \text{ M}^2$

3.3.5. Avtomobillarni saqlash maydonini hisoblash.

Avtomobillarni ochiqlikda saqlash maydoni formula orqali topiladi:

$A_{xpa} = A_9 - X_{on} - A_d = 96 - 1 - 2 = 93 \text{ avtomobil}$

$F_{xpa} = A_{xpa} * f_{oo'r} = 93 * 15,15 = 1408 \text{ M}^2$

3.3.5. Jalaquduq tumanida yo`lovchi va yuk tashuvchi 120 ta avtomobil uchun avtotransport korxonasini tashkil etishni bosh rejasini loyixalash. ISUZU va Bosh reja formula orqli topiladi:

$$F_{\text{III}} = (F_{\text{зтр}} / 0,3) + F_{\text{хпа}}$$

$$F_{\text{зтр}} = F_{\text{пп(ТО,ТР)}} + F_{\text{ад}} + F_{\text{комп}} + F_{\text{трс}} + F_{\text{вех}} + F_{\text{к.б}} + F_{\text{запп}} = 2100,8 + 103,8 + 16,6 + 14,9 + 3,0 + 3,6 + 1,2 + 20,0 = 6738 \text{ M}^2$$

$$F_{\text{III}} = (F_{\text{зтр}} / 0,3) + F_{\text{хпа}} = (2981 + 1408) / 0,3 = 4389 / 0,3 = 14633 \text{ M}^2$$

yoki 1,46 га

Yo`lovchi va yuk tashuvchi avtosaroy bosh rejasini loyixalash. $F_{\text{зтр}} * 600 = 4389 * 600 = 2633400 \text{ m.so'm}$

Avtomobil o`rindiqlarini tashuvchi avtosaroyning texnologik jixozlari qiymati. ISUZU bortli avtomobil narxi 150000 ming so'm *60 donasi 9000000 m.so'm. ISUZU avtobuslari narxi 150000m so'm *60 donasi =9000000 m.so'm;
Jami yo`lovchi va yuk avtosaroy qiymati $9000000 + 9000000 + 2633400 = 20633400 \text{ m.so'm}$

Xarakatdagi tarkibni o`lchamlari ISUZU 60 ta yuk avtomobillari

№	Ko'rsatkich turlari	O'l birligi	O'lchami
1	Gabarit o'lchamlar, mm	mm	
	Bo'yi La	mm	7046
	eni B	mm	2150
	balandligi	mm	2707
2	Baza L	mm	3365

Xarakatdagi tarkibni o`lchamlari ISUZU 60 ta avtobuslari

№	Ko'rsatkich turlari	O'l birligi	O'lchami
1	Gabarit o'lchamlar, mm	mm	
	Bo'yi La	mm	7046
	eni B	mm	2150
	balandligi	mm	2707
2	Baza L	mm	3365

Bosh reja

Bosh rejaning taxminiy ko'rsatkichlari

Maydon, ga	1,46
Qurilish, m kv.	14633 M ²
Foiz.....	18,5
Foydalangan maydon, %	88

YO'LOVCHI VA YUK TASHISH SAROYI TASNIFI

Andijon viloyati Andijon shahridagi korxona o'rta yuk ko'tarish qobiliyatidagi 120 ta ISUZU yuk va yo'lovchi avtomobillarga kompleks xizmat ko'rsatishga mo'ljallangan. Loyihada bo'yicha joriy tamirlash tizimi to'liq texnik xizmat ko'rsatish tizimi asosida tashkil etigan. 19 foiz avtomobillar yopq joylarda turish va xizmat ko'rsatishga mo'ljallangan. Ishlab chiqarish binosi temir betonli elementlardan (12+12+12) 12 m balandligi 4,8 m dan iborat konstruksiyadan iborat.

Bosh reja ;

- 1- Ishlab chiqarish binosi;
- 2- Mexanizatsiyalashgan yuvish binosi;
- 3- Nazorat tekshiruv punkti;
- 4- Yong'inga qarshi suv zaxirasini saqlash inshooti ;
- 5- Tazalash binosi;
- 6- Yuk va yengil avtomobillarini saqlash joyi;

Ishlab chiqarish korpusi

- 7 .Transformatornaya podtsaniya
- 8 Nasos stansiyasi
9. Shinamontaj, shina ombori
- 10 TXK-2 va JT postlari
- 11 Avtomobillarni kutish joyi
12. Mexanik-agregat bo'limi
13. Asbob uskanalarni taqsimlovchi xona

- 14 Shit
- 15 Zaryad qilish uchastkasi
- 16. Ventilatsion kamera
- 17. Eliktr karbyurator bo'limi
- 18. Extiyot qism va agregat ombori
- 19. Bosh mexanik bo'limi
- 20. KTXK
- 21 TXK -1 postlar
- 22 .Ma'muriy-maishi bo'limlimlar

IV. HAYOTIY FAOLIYAT XAVFSIZLIGI

Jalaquduq tumanida yo'lovchi va yuk tashuvchi 120 ta avtomobil uchun avtotransport korxonasini tashkil etishni iqtisodiy asoslash.

Avtomobil' o'rindiqlarini tashuvchi yuk avtomobil' haydovchi uchun asosiy xarakter xavfsizligi: texnik vositasini soz holda ushlash; haydovchilarni ishlash rejimini me'yoriy ko'rsatkichlarini taminlash. Texnik vositasini soz holda ushlash uchun texnik xizmat ko'rsatish me'yorlarini ishlab chiqish bilan KTXK, TXK-1 TXK-2, mavsumi xizmat ko'rsatish kasib turlarni vaqtida bajarish zarur. Haydovchilarni ish jarayonida nixoyatda xududlarga qarab tezlikni tanlashi talab qilinadi. Avtomobil' o'rindiqlarini tashishda yuni sifatini saqlash masalasi xarakter xavfsizligini ta'minlash me'zonlaridan biri hisoblanadi. Har uch soatli xarakterdan keyin yarim soat dam olishi kerak.

Yuklash, tushirish va yurish qoidalariga quydagilar kiradi:

- yuklarni avtomobillarga o'rindiqlarni yuklashda mahsus ishlab chiqilgan yo'riqnoma orqali amalga oshiriladi, yuk avtomobilini to'xtash joyi boshqa transportlarga xalaqit bermaydigan joyga to'xtatilishi kerak;
- toxtash vaqtida va avtomobil' joyidan siljiganda yumshoq xarakterlanishi zarur, aks holda o'rindiqlar shikastlanishi mumkin;
- yuk avtomobilini toxtatganda skorostga solishdan tashqari qo'l tormozini tortib qo'yilishi kerak;
- toxtash vaqida zudlik bilan yo'l xarakati belgisiga qarab to'xtashi mumkin;
- tezliklarni almashtirish davrida nixoyatda sezgirlik bilan amalga oshirish zarur.
- mahsulotni tushirishda texnologik moslama asosida tushirilishi, mahsulotni ezilishi, sifatsizlanishiga yo'l qoymaslik kerak;
- yurish davrida mahsulot sifatini yil davomida saqlagan holda tashigan haydovchilarga rag'botlantirish kerak.

Shartnoma shartiga ko'ra haydovchi qimmat baho yukni sifatini saqlash xavfsizligi taminlagani uchun korxona uning oylik ma'oshiga 120 foiz tarif

stavkasiga nisbatan qo'shimcha xaq to'laydi. Haydovchi esa yukni betalofat mijozga etkazish ma'suliyati yuklangan

- har bir yuk avtomobil haydovchisi o'z xavfsizligini ta'minlash uchun o'ziga teishli engil avtomobiliga «mahfiy» birov bilmas joyga tegsa to'xtab qoladigan uzgich o'rnatadi. «uzgich»dan haydovchi kerakli holatda foydalanadi. «uzgich»ni borligini haydovchidan boshqa odam bilmasligi kerak;
- haydovchi yukni olayotganda unga o'ta ziyraklik bilan tayyor mahsulotni holatni tekshirib olishi yuklashdagi kamchiliklar bo'lsa to'g'riyatib olishi kerak;
- haydovchilar yoniga notanish odamlarni olmasligi kerak.
- haydovchi yo'l sharoitini yaxshi bilishi obixavoga qarab tezlik tanlashi kerak;
- haydovchi avtomobilga o'tirib albatta orqani ko'rsatadigan oynaga qarashi zarur;
- yo'lda unga bandit tajovus qilganda avtomobilni ko'pchilik bor joyda «uzgich» orqali to'xtatishi kerak;
- haydovchi banditar bilan to'qnashib yarador bo'lsa, xech qachon tez yordam yoki shifoxonaga yotmasligi kerak;
- haydovchi doimo yo'lda kuzovdagi avtomobillarga qarab borishi xavfli holat paydo bo'lsa zudlik bilan ichki ishlar idoralariga etkazishi kerak;
- haydovchida ichki ishlar idorasini telefon raqami bo'lishi shart;

Shunday qilib avtomobil o'rindiqlarini tashuvchi yuk avtomobillada hayot faoliyati xavfsizligini uslubiy tomonlarini takomillashtirib borish zarur.

4.1. Mehnat muhofazasi bo'yicha asosiy qonunlar, standartlar va me'uriy hujjatlar.

O'zbekiston Respublikasining tom mahnodagi mustaqillikni qo'lga kiritishi bilan iqtisodiy va ijtimoiy rivojlanish, shuningdek mahnaviy hamda madaniy yangilanish uchun keng imkoniyatlar vujudga keldi. Mustaqillikni dastlabki odimlaridanoq hukumatimiz totalitar tuzum asorati hisoblanmish, mahmuriy – buyruqbozlik tizimidan bozor iqtisodiyoti munosabatlariga o'tishning mexanizm va shakllarini aniqlash kabi ulkan muammolarni hal etishga kirishdi.

Takidlash joizki, hozirgi va kelajak avlod turmush sharoitining mezonini hisoblangan ekologik muammolarning yechimi borasida ham bugungi kunda sezilarli say harakatlar qilinmoqda.

Malumki, xozirgi kunda atrof-muxitning ifloslanishi, yahni ekologiyaning buzilishi insoniyat uchun ko'pgina muammolarni keltirib chiqarmoqda. Xozirgi kunda dunyo bo'yicha ekologik muammolarni xal qilish birinchi masala bo'lib turibdi. SHunday ekan, tabiatni, o'z yashash va ishlash joyimizni toza va ozoda saqlash xar birimizning birinchi galdagi vazifamiz bo'lmog'i kerak.

Malumki, avtomobillarga texnik xizmat ko'rsatish ishlarini bajarishda xam juda ko'p chiqindi va zararli gazlarni tabiatga chiqarishga to'g'ri keladi. Lekin ozgina ehtibor berilsa ushbu muammoning oldini olish mumkin. Buning uchun xar bir xodimdan ozgina ehtibor bo'lishi kerak.

Xozirgi kunda avtomobillarga texnik xizmat ko'rsatish korxonalari faoliyatida atrof-muxit muxofazasiga asosiy tahsir etuvchi omillar bu ishlab chiqarish chiqindilari va yongan gazlar xamda tutunlardir.

Atrof-muxitga texnik xizmat ko'rsatish jarayonida xosil bo'layotgan chiqindilarini chiqarish orqali yetkaziladigan eqologik zararni kamaytirish uchun maxsus chiqindilarni saqlash va yohq qilish yoki qayta ishlash korxonalarini tashkil etish kerak. Texnik xizmat ko'rsatish vaqtida chiqqan chiqindilar bir joyga tuplanib ana shu joylarga topshirilishi kerak. Keyin bu yerda ushbu chiqindilarni yo'q qilish (zararsizlantirish) yoki qayta ishlash mumkin.

Xavoga chiqarilayotgan texnik xizmat ko`rsatish paytidagi xosil bo`lgan zarali gaz va tutunlarni tahsirini kamaytirish uchun xam maxsus tadbirlarni ishlab chiqish zarur.

Birinchidan, texnik xizmat ko`rsatish binolarida ishlaydigan kishilarning sog`ligini saqlash uchun ishlab chiqarishning zararli gaz va tutunlari maxsus asboblarda so`rib chiqarilishi kerak

Ikkinchidan, texnik xizmat ko`rsatish binolaridan chiqarilayotgan zararli gaz va tutunlarni ekologiyaga salbiy tahsirini kamaytirish uchun tozalash qurilmalarini o`rnatish kerak.

Mehnat muhofazasi – davlatimiz va hukumatimiz tomonidan olib borilayotgan iqtisodiy va ijtimoiy siyosatning eng asosiy yo`nalishlaridan biridir. Hozirgi paytda ishlab chiqarish korxonalarida xavfsiz va zararsiz texnologik jarayonlar, havfsizlik talablaridan kelib chiqib yaratilgan jihoz, uskunalar va mashinalar, kechiktirib bo`lmaydigan joylarda esa eng zamonaviy texnika xavfsizligi vositalari qo`llanilmoqda va joriy qilinmoqda.

Ishlab chiqarishda texnika xavfsizligi holatini davlat, idoraviy va jamoatchilik tomonidan nazorat qilib boriladi.

Mehnatni muhofaza qilish, texnika xavfsizligi, ishlab chiqarish sanitariyasining barcha masalalari mos holda nizomlar, qoidalar, yo`riqlar bilan belgilab berilgan.

Keyingi yillarda muhim qarorlar qabul qilingan bo`lib, ularni amalga oshirish yanada yaxshi ish sharoitini yaratish, xalq xo`jaligining barcha sohalarida, shu jumladan transport vositalarini ishlab chiqarish sohasida faoliyat olib borayotgan ishchi - xizmatchilarning sog`ligini saqlashni yaxshilashga imkon yaratadi.

Korxonalar rahbarlari texnika xavfsizligi va ishlab chiqarish tadbirlarini ratsionalg` rejalashtirishlari, ular uchun zarur bo`lgan sarflanadigan pul va material sarfini hisobga olishlari hamda bu tadbirlarni o`tkazish rejalashtirilgan muddatlarda o`tkazilishini tahminlashlari zarur.

Bundan tashqari ishchilarni maxsus ish kiyimlari, amaldagi normalar bo'yicha maxsus poyafzal va himoya moslamalari bilan tahminlash, sanitar – maishiy xonalarni normal ishlashini tahminlash va ularni tayyorgarlik holatini nazorat qilish ularning zimmasida bo'ladi.

Tamirlash korxonasining hududi binolar, maydonlar, qattiq qoplamali yo'llar va piyodalar yo'lkalari, ishlab chiqarish, maishiy – sanitar va yordamchi xonalar kirish eshiklari oldida suv ko'lmaklanib qolmasligi uchun tekislanadi.

Zahiradagi ishlab chiqarishda ishlatish maqsadida qurilgan suv havzalari, o'ralar, chuqurliklar ishonchli berkitiladi yoki to'sib qo'yiladi, kechki payt esa yorug'likli ko'rsatkichlar bilan belgilab qo'yiladi. Tamirlash fondini saqlash uchun mo'ljallangan maydonchalar tekis bo'lishi va qattiq qoplamaga ega bo'lishi lozim. Tamirlash ustaxonasining ishlab chiqarish jarayonida chang, bug` yoki gazlar ajralib chiqadigan ishlab chiqarish xonalari boshqa xonalardan ajratiladi. Atsetilen generatorlarni o'rnatiladigan xonalar bir qavatli, tom qismi yengil va ishlab chiqarish binolarida bo'lmasligi kerak.

Temirchilik bo'limlarida havoning tutun, qurum va zararli gazlar bilan zararlanishi tufayli shamollatish (aeratsiya) qo'llanilishi shart.

Misgarlik – tunukasozlik ishlarini so'ruvchi – oqib keluvchi shamollatish qurilmasi bilan jihozlangan, boshqa ishlab chiqarish xonalaridan ajratilgan xonada bajarish lozim. Bu xonaning poli kislotaga bardoshli material bilan, devorlari esa kislotaga bardoshli plitka bilan 1,5 metrgacha balandlikda qoplangan bo'lishi kerak.

Dvigatellarni, yonilg'i nasoslarini, gidrosistemalarni va boshqa agregatlarni sinash va chiniqtirish maxsus ajratilgan, boshqa tsexlardan izolyatsiyalangan xonalarda o'tkaziladi. Bu xonalar so'ruvchi – oqib keluvchi shamollatish qurilmasi bilan jihozlanadi.

Mashinalar, agregatlar yoki detallarni bo'yash, akkumulyatorlarni zaryadlash, yonilg'i apparatlarini Tamirlash, ustachilik uchun mo'ljallangan xonalar payvandlash, quyish, temirchilik, termik va misgarlik – tunukasozlik tsexlari va bo'limlari bilan qo'shilmagan bo'lishi lozim.

Ishlab chiqarish xonalarida pollar issiq, zich, qattiq qoplamali va tekis sirtli qilib quriladi, bu esa ularni tozalash va Tamirlash uchun juda qulay. Poli sovuq xonalarda ishchilarning doimiy bo'lish joylarini issiqlik izolyatsiyalash va sirpanmaydigan to'shamalar bilan qoplanadi. Suv to'kiladigan xonalarda pollar suv to'planib qolmasligi uchun qiya qilib qilinadi.

Mashinalarni yuvish ochiq maydonlarda, maxsus yuvish mashinalari bilan ustaxonada ko'chma nasos uskunalari qo'llab bajariladi. Tashqi yuvish uchun bug' – suv oqimli tozalagichlar ishlatiladi. Ish paytida ularning saqlagichlarini almashtirish va boshqa uzal hamda detallarini Tamirlash ishlarini elektr tarmog'idan ajratmasdan turib bajarish tahqiqilanadi. Issiq suv oqimi 80°S , bug' – suv oqimi esa 100°S bo'ladi, shu sababli kuyib qolish mumkin.

Ajratish – yig'ish ishlarida faqat mos keladigan gaykali kalitlar ishlatiladi. Jag'i ajraluvchi kalitlardan bo'shatish va qotirishda katta kuch talab qilinmaydigan hollarda foydalaniladi.

Avtogen bilan eski boltlarni kesishda ish zonasini har xil predmetlar va moylash materiallaridan tozalanadi.

Pnevmatik va elektr toki orqali ishlaydigan asboblarni ishlatishdan oldin uning sozligi va salt holatda ishlashi tekshirib ko'riladi.

Dvigatelni ko'tarish mexanizmi kryukiga osilgan moslama orqali amalga oshiriladi. Dvigatelni ko'tarishni boshlashdan oldin uni qotirish boltlaridan, quvurlar va boshqa detallardan ajratilganligi tekshiriladi, chunki bu ishlar to'liq bajarilmagan bo'lsa dvigatelni chiqarib olishga to'sqinlik qiladi, tros uzilib ketishi hamda baxtsiz hodisa ro'y berishi mumkin. Dvigatelni trosni vertikal taranglashishi bo'yicha ko'tariladi. Uni “sudrab kelish” (qiya taranglashish) mumkin emas, aks holda tros blok tarmog'idan chiqib ketishi, qisilib uzilishi mumkin.

Elektr toki yordamida payvandlash va eritib qoplash, metallarni qirqish ishlariga 18 yoshdan kichik bo'lmagan, tibbiy ko'rikdan o'tgan va ushbu ishlarda ishlashga guvohnomasi bor bo'lgan shaxslarga ruxsat beriladi.

Payvandlash oldidan detallar sirtini tozalash, shuningdek payvandlagandan so`ng choklarni tozalash po`lat cho`tkalar, zubilo va bolg`a bilan bajariladi, bunda shaffof oynali saqlagich ko`zoynaklar taqiladi.

Og`ir va yirik buyumlarni payvandlashda payvandchining ish joyi yuk ko`tarish mexanizmlari (kran, chig`ir) va telg`fer bilan taminlanishi kerak.

Payvandlash yoyining nurli energiyasidan payvandchining ko`zlarini va betini asrash uchun albatta qalqoncha yoki maxsus yorug`lik filg`trli niqobdan foydalanish zarur.

Temirchining xavfsiz ishlash sharoitini yaratishda ishchi o`rnini tashkil etish va uni doimo toza va tartibli saqlash katta ahamiyatga ega. Temirchilik ustaxonasida asboblarning qizib ketishiga yo`l qo`ymaslik kerak. Uni qizishi mehyordan oshib borgan sayin suvda sovutib olish zarur. Bunda suv bug`lari qo`lni kuydirib olmasligidan ehtiyot bo`lish zarur.

Misgarlik – tunukasozlik ishlarini bajarishda shikastlanish, yahni jarohatlanishga olib keladigan vaziyatlar ro`y beradi. Inson tanasining himoya qilinmagan qismiga kislota tegishi kimyoviy kuyish, qattiq qizdirilgan predmetlar bilan esa termik kuyishlarga olib keladi.

Tuzli kislota bilan ruxga kimyoviy ishlov berishda juda ko`p vodorod ajralib chiqadi va u havo bilan aralashib, portlovchi gaz hosil qiladi. Kavsharlashni tarkibiy elementlarini (qo`rg`oshin, qalay) eritishda elektrotigellarda qo`rg`oshin bug`i ajralib chiqadi.

Eritilgan kavsharlash qotishmasini nam va sovuq shaklga quyishda sachraydi, bu termik kuyishga olib keladi.

Kavsharlash lampasi bilan ishlashda xavfsizlik qoidalari buzilganda portlash ro`y berishi va ishchilarni jarohatlashi mumkin. Elektr o`tkazish qismi buzuvchi kavsharlagich ishlatilganda elektr toki urib yuborishi mumkin.

Yonilg`i baklari, karbyuratorlar po`kagi, yonilg`i o`tkazish quvurlari kavsharlashdan oldin ishqorli aralashmali issiq suv bilan obdon yuviladi va quritiladi.

4.2. Mehnat sharoitini aniqlovchi asosiy omillar tahlili.

Lak – bo`yoq materiallari ishlatiladigan ishlarga 18 yoshdan kichik, xomilador va bola emizadigan ayollarga ruxsat etilmaydi. Ishchilar bo`yash ishlariga tayyorgarlik va bo`yash ishlarida xavfsiz usullar, bo`yoqni tayyorlash, lak – bo`yoq materiallari omborxonalarida ishlash, birinchi tibbiy yordam ko`rsatish bo`yicha o`qitiladi va yo`riqnomalar o`tkaziladi.

Uncha ko`p bo`lmagan bo`yash ishlarida sirtlar metall kuraklar, pichoqlar, shpatellar, cho`tkalar bilan qo`lda tozalanadi. Agar bu ishlarning hajmi katta bo`lsa po`lat cho`tkalar yoki elektr yuritmalik korund (qattiq mineral) li doiralari ishlatiladi.

Bu ishlar kameralar yoki izolyatsiyalangan, shamol tortuvchi shamollatish qurilmasi bilan jihozlangan xonalarda bajariladi. Ishchilar respirator va qo`lqoplarda ishlashadi.

Eski bo`yoqni qalaylash lampasi yoki maxsus gorelka bilan olov yoqib kuydirib yo`qotish mumkin emas, chunki havo qo`rg`oshin va boshqa zaharli bug`lar hamda gazlar bilan ifloslanadi. Eski bo`yoqni kimyoviy usulda yo`qotishda juda ehtiyotkorlik talab etiladi.

Bo`yash cho`tkasi, purkash va botirish yo`llari bilan amalga oshiriladi. Cho`tkasi bilan bo`yash purkash orqali bo`yash bilan solishtirganda xavfsizroq va ishlayotgan kishining sog`ligiga zarari katta. Purkash orqali bo`yashda respiratorlardan foydalanish shart.

O`lchamlari bo`yicha kichik va o`rtacha detallarni bo`yashda ularni bo`yash kamerasining ichiga joylashtiriladi. Ishchi esa tashqarida bo`lishi kerak.

Botirib (sho`ng`itib) bo`yashda bo`yoq detallar botirilayotganda vannaning qirrasidan toshib ketmasligi kerak. Sig`imi 0,5 m<sup>3</sup> gacha bo`lgan vannalar maxsus so`ruvchi bortlar va ishdan tanaffus paytida berkitib turish uchun qopqoqlar bilan, sig`imi 0,5 m³ dan katta vannalar esa maxsus to`siqlar va tortuvchi shamollatish qurilmasi bilan jihozlanadi.

Ishlar tugagandan so`ng bo`yoqchilar yuz va qo`llarini issiq suvda sovun bilan tozalab yuvishlari, yaxshisi issiq dush qabul qilganlari mahqul. Organik eritgichlardan yuz va qo`l terisini himoya qilish maqsadida ish boshlashdan oldin yuz va qo`lga maz, krem surtish, qo`lga esa gazlamadan tayyorlangan mustahkam elastik va polivinilxlorid bilan qoplangan qo`lqop kiyish zarur.

V. IQTISODIY QISM

V.1.Jalaquduq tumanida yo`lovchi va yuk tashuvchi 120 ta avtomobil uchun avtotransport korxonasini tashkil etishning iqtisodiy asoslash.

Jalaquduq tumanida yo`lovchi va yuk tashuvchi 120 ta avtomobil uchun avtotransport korxonasini tashkil etishning iqtisodiy jixatdan asoslash orqali uni amaliyotga joriy etiladi Iqtisodiy asoslashda barcha o'zgarishlarni qiymat jixatidan xozirgi kundagi bozordagi resurs narxlaridan foydalangan holda, ko'rsatiladigan xizmatni raqobat darajasi o'zgargan, shunigdek shu kundagi loyxa orqali tayyorlangan xizmat narxi xisoblanib bozordagi narxga solishtiriladi, xizmat ko'rsatish dasturini tuzishda raqobat daraja xisobga olinadi. loyxani amalga oshirish uchun kerakli mablag'ni bank kredit foizi xisobga olinadi, uni bankga qaytarish muddati shartdan oshib ketmasligi kerak. Bunday iqtisodiy asoslash quydagi ketma-ketlikda amalga oshiriladi:

1. Jalaquduq tumanida yo`lovchi va yuk tashuvchi 120 ta avtomobil uchun avtotransport korxonasini tashkil etishning, dastlabki ma'lumotlari 1-jadvalga tuldiriladi.
2. Jalaquduq tumanida yo`lovchi va yuk tashuvchi 120 ta avtomobil uchun avtotransport korxonasini tashkil etishning, asosiy fondi xamda ishlab chikarish fondi xisoblab chiqiladi.
3. Jalaquduq tumanida yo`lovchi va yuk tashuvchi 120 ta avtomobil uchun avtotransport korxonasini tashkil etishning, yillik xizmat ko'rsatish xajmi va tayorlov narxi (xizmat birligiga) xisoblanadi.
- 4 Jalaquduq tumanida yo`lovchi va yuk tashuvchi 120 ta avtomobil uchun avtotransport korxonasini tashkil etishning, ishlab chiqarish dasturi tuziladi. Undan olinadigon daromad tannarx, yalpi foyda, amartizatsiya va samaralar xisoblanadi.
- 5 Jalaquduq tumanida yo`lovchi va yuk tashuvchi 120 ta avtomobil uchun avtotransport korxonasini tashkil etishning, o'zini oqlash muddati xisoblanadi.

6. Asosiy fondlardan foydalanish kursatkichlari: fond qaytimi aylanma fondlarni aylanishi soni, yillik mehnat unumdorligi, rentabelliklar xisoblanadi.

I. Xizmat ko'rsatish jaroyonida qatnashadigan, jixozlar, resurslar, ularni bozordagi narxlari va sarf me'yorlari (5.1-jadval) hisoblanadi.

5.1-jadval

№	Ko'rsatkichlar nomi	O'lchov birligi	Qiymati
1	Jalaquduq tumanida yo'lovchi va yuk tashuvchi 120 ta avtomobil uchun avtotransport korxonasini tashkil etish	dona	1
2	120 ta avtomobil uchun avtotransport korxonasini tashkil etish loyiha qiymati	m.so'm.	20633400 m.so'm
4	Yo'lovchi va yuk tashuvchi avtotransportning ATK unimdorligi: ISUZU 60 ta avtobusi ISUZU 60ta yuk tashish avtomobil	km/ kun	153600 153600
5	YoMM me'yori: Yoqig'i moy	So'm/lit	3600 22000
6	Xodimlar soni: haydovchilar ta'mirlovchilar	nafar	180 65
7	Smena soni	smena	1,5
8	Asosiy ishchilar o'rtacha oyligi	m.so'm.	1200, 1000,800,
9	Yildagi ishchi kunlar soni	Kun	305

II. Jalaquduq tumanida yo'lovchi va yuk tashuvchi 120 ta avtomobil uchun avtotransport korxonasini tashkil etishning asosiy va xizmat ko'rsatish fondi xisoblab chiqiladi.

Avtomobil o'rindiqlarini tashuvchi avtosaroyni texnologik jixozlari qiymati.

ISUZU bortli avtomobil narxi 150000 ming so'm *60 donasi 9000000 m.so'm.

ISUZU avtobuslari narxi 150000m so'm *60 donasi =9000000 m.so'm;

Jami yo'lovchi va yuk avtosaroy qiymati $9000000+9000000+2633400=20633400$ m.so'm

3) Jami asosiy fond qiymati $F_{af}=20633400$ m.so'm

4) Aylanma fond qiymati $F_{ay}=F_{af}*0,14=20633400*0,14=288867$ m so'm

5) Ishlab chiqarish fondini umumiy qiymati " $\sum F_{ich}$ " fondini topamiz.

$\sum F_{ich}=F_{as}+F_{ay}=20633400+288867=20922267$ m.so'm

6) Xizmat ko'rsatish fondini tashkil qilish uchun ustama xarajat (kredit to'lov foizi) larini hisoblaymiz.

$\Delta F_{ich}=F_{ich}*K=20922267*0,09=1883004$ m so'm

5) Ishni tashkil kilish va kredit tulovini xisobga olgan xoldagi jami kapital xajimni topamiz.

$$K=\sum F_{ich}+\Delta F_{ich}=20922267+1883004=22805271\text{m so'm}$$

III Jalaquduq tumanida yo'lovchi va yuk tashuvchi 120 ta avtomobil uchun avtotransport korxonasini tashkil etishning yillik xizmat ko'rsatish xajmi va tayorlov narxi (xizmat birligiga) xisoblanadi

a) yillik xizmat ko'rsatish xajmi:

$\sum Q=(D_{H1}+D_{H2})D_p=(153600+153600)*335=102912000$ km/yil, bundan +

D_{H1} –Yuk ISUZU -60 ta avtomobil unimdorligi =153600 km/kun

D_{H2} – avtobus ISUZU -60 ta avtomobil unimdorligi =153600 km/kun

D_p - Ishchi kunlar, $305=365/2=335$ kun

IV Jalaquduq tumanida yo'lovchi va yuk tashuvchi 120 ta avtomobil uchun avtotransport korxonasini tashkil etishning birligi narxi topiladi. Unda olinadigan

daromad tannarx, yalpi foyda, amortizatsiya va samaralar xisoblanadi. Shaxobchada ko'rsatilgan xizmat birligi narxini xisoblaymiz. Ishlab chiqarish birligini tayyorlov narxi quydagi model bilan topiladi:

$$\Delta_1 = M_1 + X_1 + X_2 + X_3 + X_4 + X_5 + X_6 + X_8 + X_9,$$

M_1 mahsulot birligiga mehnat sarfi.

X_1 ijtimoiy ajratma sarfi

X_2 material sarfi

X_3 elektro-energiya sarfi

X_4 dastgoxni ishlatishga tayyorlash sarfi

X_5 amortizatsiya sarfi

X_6 davriy xarajatlar

X_8 yalpi foyda

X_9 , foyda yol fondi uchun ajratma

A) M_1 – Dastgox ishchisi (usta) uchun oylik maosh xarajatlarini hisoblash

$$M_1 = T_{um} * C_T * K_{\Delta} / \sum Q;$$

Bunda: T_{um} – loixalangan dasgoxini yillish ish soati

K_{Δ} – rejani oshirib bajarishni xisobga oluvchi koeffitsenti 1.2

$$T_{um} = \Delta_{ik} * T_s * n * N_i = 335 * 7 * 1,5 * 96 = 337680 \text{ soat/ yil}$$

Δ_{ik} – ishchi kuchlar soni 335 kun

T_s – smena davomiligi 7 soat;

n - smena soni 1,5 ta

N_i - Ishda band bo'lganlar soni 96 nafar

$$M_1 = T_{yil} * C_T * K_{\Delta} * j / \sum Q_{cm} = 337680 * 8156 * 1 / 102912000 = 27 \text{ so'm/km, bunda}$$

T_{yil} – Madernizatsiya qilinayotgan avtosaroyning yillik balans soati;

$$T_{yil} = \Delta_p * T_c * n * N_i = 335 * 7 * 1,5 * 96 = 337680 \text{ soat/yil, bunda}$$

Δ_p – 335-yildagi ishchi kunlar;

T_c – smena davomiyligi, 7 s;

n - smena soni 1,5

N_p - ishdagi avtomobillar soni 96 avt;

$$C_T = (M/F) K_1 = (1200000 / 169,2) * 1,15 = 8156 \text{ so'm/yil, bunda}$$

M –avtomobil haydovchisining oylik ish haqi hajmi; 1200 m.so;so'm

F – oylik balans soati 169,2 soat

K_1 – tuman ko'effitsienti 1,15;

K_d – rejani oshirib bajarishni hisobga oluvchi koeffitsienti (1,2);

j – jixoz ishchisini muvozanatlovchi koeffitsienti 1;

$\sum Q$ – yillik naturadagi mahsulot ishlab chiqarish hajmi

B) $X_1 = 0,48$ $M_1 = 0,48 * 27 = 13$ som/km, bunda 0,48 – iJTimoiy ajratmalar;

B) Yoqilg'i sarfi $X_2 = \ddot{E}_{100} / 100 * H_1 * K_2$ so'm/km

$X_2 = (3600 * 17) * 1,03 / 100 = 630$ so'm/km

K_2 – qishki davrni hisobga oluvchi koeffitsient 1,03;

$\ddot{E}_{100}$ – yoqig'I me'yori 100 km pobegga; 17 litr ISUZI,

H_1 – 1 litr yoqilg'I narxi 3600 so'm/litr

3) Moylash materiallari sarfi.

$X_3 = X_{31} + X_{32} + X_{33} + X_{34}$ so'm/km

$X_3 = 45 + 11 + 11 + 11 = 78$ so'm/km

$X_{31} = M_{100} H_m * \ddot{E}_{100} / 100$ so'm/km

$X_{31} = 0,0120 * 22000 * 17 / 100 = 45$ so'm/km

$X_{32} = T M_{100} H_r * \ddot{E}_{100} / 100$ so'm/km

$X_{32} = 0,003 * 22000 * 17 / 100 = 11$ so'm/km

$X_{32} = X_{33} = X_{34} = 11$ so'm/km

$X_{33} = C M_{100} * H_c * \ddot{E}_{100} / 100$

$X_{34} = M_{1000} / 1000$ so'm/km

H_m – 1 litr moy narxi 12000 so'm

M_{100} – 100 litr yonilg'iga moy sarfi me'yori, bu yuk avtomobili uchun - 0,0120

H_r – 1 litr transmission masla narxi 12000 so'm

$T M_{100}$ – 1 litr transmission masla narxi 12000 so'm transmission masla me'yori 100 lit yonilg'iga (0,003)

H_c – 1 litr salidol narxi 12000 so'm

$C M_{100}$ – 1 litr salidol narxi 12000 so'm salidolni sarf me'yori (0,003)

1 salidol sarf me'yori 100 litr yonilgga salidol sarfi me'yori (0,003)

M_{1000} – 1000 km probegga mayda sarflar va artish materiallari

4) X_4 - xarakatdagi tarkibni ishlatishga tayyorlash sarfi

$$X_4 = X_{41} + X_{42} + m_2; \text{ so'm/km}$$

$$X_4 = 34 + 26 + 81 = 141 \text{ so'm/km}$$

a) X_{41} – extiyot qism sarfi

$$X_{41} = M_{\text{exq}} / 1000 * K_3$$

$$X_{41} = 28000 / 1000 * 1,2 = 34 \text{ so'm/km}$$

M_{exq} – 1000 km probegga extiyot qism sarfi 28000

K_3 – yol sharoitini hisabga oluvchi koeffitsient.

$K_3 = 1,0$ - birinchi toifadagi yo'l uchun

$K_3 = 1,1$ II va III toifadagi yo'l uchun

$K_3 = 1,2$ IV va V toifadagi yo'l uchun

6) X_{32} – materiallar sarfi

$$X_{42} = M_{\text{mat}} / 1000 * K_3$$

$$X_{42} = 20000 / 1000 * 1,3 = 26 \text{ so'm/km}$$

M_{mat} – 1000 km pobg uchun material sarfi. 20000

b) $m_2 = 1,3 * m_1 * H_{21} = 1,3 * 210 * 0,120 = 81$;

H_{21} – bir avtomobilga avtochilangarlar soni :

Yuk avtomobili uchun 0,120

1,3-xaydovchga nisbatan avtochilangarning maoshini taqoslash koeffitienti .

Bu yuk va avtobus uchun 1,2-1,3 .

5) Avtoshina sarfi « X_4 »

$$X_4 = H_{\text{sh}} / l_{\text{sh}} * n$$

$$X_4 = 670000 * 6 / 140000 = 28 \text{ so'm/km}$$

H_{sh} – 1 komplekt shina harxi 670 m.so'm

l_{sh} – shinadan foydalanish muddati 140 m.km

n – xarakatdagi shinalar soni.6 dona

6) Xarakatdagi tarkibni tiklash sarfi.

$$X_6 = K * E_H / D_p * l_{\text{cyt}} * V_H$$

$$X_6 = 20633400000 * 0,02 / 335 * 320 * 28 = 152 \text{ so'm/km}$$

K – Xarakatdagi tarkibni balansdagi bahosi. с учетом

ATK proekti uchun kredit foizini hisobga olgan holda 20633400 m.so'm

$E_H = -0,15$ samaradorlikni me'yoriy koeffitsienti.

D_p – yildagi ishchi kunlar

l_{cyT} – kunlik o'rtacha probeg.

7) « X_y » to'liqsiz tannarxni hisoblaymiz.

$$X_y = m_1 + X_1 + X_2 + X_3 + X_4 + X_5 + X_6 = 27 + 13 + 254 + 78 + 141 + 152 \\ = 922 \text{ so'm/km;}$$

$$X_m = X_y + X_7 + X_9 = 922 + 288 + 86 = 1296 \text{ so'm/km;}$$

$$X_7 = D_1 * \eta_7 = 1440 * 0.20 = 288 \text{ so'm/km}$$

$$X_9 = D_1 * \eta_9 = 1440 * 0.06 = 86 \text{ so'm/km}$$

To'liqsiz tannarxni daromaddagi ulushini aniqlaymiz η_{xy} .

$$\eta_{xy} = 1 - (\eta_6 + \eta_8 + \eta_9); \eta_6 = 0.20 \quad \eta_8 = 0.10 \quad \eta_9 = 0.04 + 0.02 = 0.06$$

$$\eta_{xy} = 1 - (0.20 + 0.10 + 0.06) = 0,64$$

8) Hisobdagi tarifni aniqlaymiz. D_1 .

$$D_1 = X_y / \eta_{xy};$$

$$D_1 = 922 / 0,64 = 1440 \text{ so'm/km}$$

10) Yillik ishlab chiqarish dasturini aniqlaymiz. ΣD ; ΣX_M ; ΣX_8 .

$$\Sigma D_1 = D_1 * \Sigma Q_{cm}$$

$$\Sigma D_1 = 1440 * 102912000 = 4168008000 \text{ so'm/yil}$$

$$\Sigma X_M = X_M * \Sigma Q_{cm} = 1296 * 102912000 = 3551207000 \text{ so'm/yil}$$

$$\Sigma X_8 = \Sigma D_1 - \Sigma X_M = 4168008000 - 3551207000 = 616801000 \text{ so'm/yil}$$

$$X'_8 = \Sigma X_8 * j_{cel} = 616801000 * 0,89 = 548952000 \text{ so'm/yil, bunda}$$

j_{cel} – foydadan soliq to'lashni hisobga oluvchi koeffitsient (1).

1) Olingan kreditni qoplashni ichki imkoniyatini aniqlaymiz.

$$\Sigma X_{im} = \Sigma X_5 + \Sigma X'_8 = 439956000 + 548952000 = 988908000 \text{ so'm/yil}$$

$$2) \Sigma X_5 = X_5 * \Sigma Q_{jp} = 152 * 102912000 * 1 = 439956000 \text{ so'm/yil}$$

Loyiha uchun olingan kapital qo'ilmani bankga qaytarish muddatini aniqlaymiz.
loyihalangan yuk avtomobillar saroyini ozini oqlash muddatini aniqlaymiz.

$$T_{o,k} = \sum F_{ich} / \sum X_{im} = 20633400000 : 988908000 = 3,79 \text{ yil}$$

VI. Asosiy fondlardan foydalanishni bir qator ko'rsatkichlari: fond qaytimi, aylanma fondlarni aylanish soni, tannarx, unimdorlik, ishlab chiqarish rentabelligini aniqlaymiz.

1) Fond qaytimi koeffitsientini aniqlaymiz K_F

$$K_F = \sum D_1 / F_{ich} = 4168008000 / 988908000 = 4,21 \text{ so'm/so'm, bunda}$$

2) Modernizatsiyadan olingan samara hajmi

$$3) \Theta = \sum X_{im}.$$

4) Unimdorlikni aniqlaymiz.

a) texnologik ishchilarga

$$\Pi_{tex} = \sum D_1 / P_T = 4168008000 / 60 = 69467 \text{ m.so'm/odam, bunda}$$

P_T – texnologik ishchilar soni (jixoz ishchlari va ustalar)

b) umumiy ishchilar

$$\Pi_{um} = \sum D_1 / P_{um} = 4168008000 / 67 = 62209 \text{ m.so'm/odam, bunda}$$

$$P_{um} = P_T + P_{dp} = 60 + 7 = 67 \text{ odam., bunda}$$

P_{bosh} – haydovchilar 60 odam va 7 tamirlovchilar

Shunday qilib qilingan Jalaquduq tumanida yo'lovchi va yuk tashuvchi 120 ta avtomobil uchun avtotransport korxonasini tashkil etish loyixasi shu kundagi bozor talabidan kelib chiqqan mavzu degan xulosaga kelindi.

**JALAQUDUQ TUMANIDA YO'LOVCHI VA YUK TASHUVCHI 120 TA
AVTOMOBIL UCHUN AVTOTRANSPORT KORXONASINI TASHKIL
ETISHNING TEXNIK IQTISODIY KO'RSATKICHLARI**

№	Ko'rsatkich nomlari	Shartli belgilar	O'lchov bir.	Qiymati.
1	120 ta avtomobil uchun avtotransport korxonasi- ni tashkil etish	N_p	kom	1
2	Asosiy ish.fondlari	$\sum F_{asf}$	m.so'm	20633400
3	Aylanma fondler hajmi.	F_{ay}	m.so'm	288867
4	Loyiha uchun kapital	F_{ich}	m.so'm	20922267
5	Fond qaytimi	K_F	so'm / so'm	4,21
7	Xoydovchlar soni.	P_T	odam	60
8	Umumiy xodimlar soni.	P_{um}	odam	67
9	Mehnat unimdorligi			
	- tex ishchilarga	Π_{ti}	m.so'm / odam	69467
	- umumiy ishchilarga	Π_{um}	m.so'm / odam	62209
10	Umumiy tannarx	$\sum X_M$	m.so'm	3551207
11	Xisobdagi daromad	$\sum \mathcal{A}_1$	m.so'm	4168008
12	Sof foyda	$\sum \Pi_{sf}$	m.so'm	548952
13	Yillik samara	$\mathcal{O}$	m.so'm	988908
14	Karital qo'yilmani ozini oqlash muddati.	$T_{oq\ m}$	yil	3,79

VI.XULOSA VA TAKLIFLAR

Diplom loyiha ish mavzusi: Jalaquduq tumanida yo`lovchi va yuk tashuvchi 120 ta avtomobil uchun avtotransport korxonasini tashkil etish” deb nomlanadi. Uning tarkibi: kirish, mavzuning dolzarbligi; asosiy qism, unda adabiyotlar sharxi, yuk va tashish jarayonini rivojlantirishni zamonaviy asoslari, yo`lovchi va yuk tashuvchi avtomobillarga TXK va JT asoslari. Texnologik qism: unda . jalaquduq tumanida yuk va yo`lovchi tashish hajmini marketing asosida hisoblash. . jalaquduq tumanida yuk va yo`lovchi tashish hajmini marketing asosida hisoblash, yo`lovchi va yuk tashish saroyini texnologik hisoblash; jalaquduq tumanida yo`lovchi va yuk tashuvchi 120 ta avtomobil uchun avtotransport korxonasini tashkil etish; hayot faoliyati xavfsizligi, iqtisodiy qism, xulosa va foydalanilgan adabiyotlardan iborat.

Kirish qismida mamlakatda amalga oshirilgan rivojlantirish natijalari ishlab chiqilgan. Mavzuning dolzarbligida Jalaquduq tumanida yo`lovchi va yuk tashuvchi 120 ta avtomobil uchun avtotransport korxonasini tashkil etish asoslangan.

Adabiyotlar sharxida o`quv jarayonida bitiruv malakaviy ishni tayorlashda qatnashgan barcha adabiyotlardan olingan natijalar sanab o`tildi.

yuk va tashish jarayonini rivojlantirishni zamonaviy asoslari, yo`lovchi va yuk tashuvchi avtomobillarga TXK va JT asoslari. Texnologik qism: unda . jalaquduq tumanida yuk va yo`lovchi tashish hajmini marketing asosida hisoblash. . jalaquduq tumanida yuk va yo`lovchi tashish hajmini marketing asosida hisoblash, yo`lovchi va yuk tashish saroyini texnologik hisoblash; jalaquduq tumanida yo`lovchi va yuk tashuvchi 120 ta avtomobil uchun avtotransport korxonasini tashkil etish loyihalandi.

Hayot faoliyati xavfsizligi qismida Jalaquduq tumanida yo`lovchi va yuk tashuvchi 120 ta avtomobil uchun avtotransport korxonasini tashkil etish

Chizma qismi oltita chizmadan iborat. Birinchisi bosh rejasi chizildi. Ikkinchi chizmada ishlab chiqarish binosi chizildi. Uchinchi chizmada

Bulkanizatsiya tsexi chizilgan. Tortinchi chizmada nozimxona chizildi. Beshinchi chizmada vulkanizatsiya tsexi chizildi. Oltinchi chizmada loyihaning iqtisodiy qismi yoritilgan. Xulosa qismida, bitiruv malakaviy ishda Jalaquduq tumanida yo'lovchi va yuk tashuvchi 120 ta avtomobil uchun avtotransport korxonasini tashkil etish" bo'yicha qilingan ishlar tafsiloti sanab o'tilgan.

Takliflar:

- yo'lovchi va yuk avtomobillariga texnik xizmat ko'rsatishni tashkil etish
- xarakatlanish grafigini buyritmaga qarab o'zgartirib borish;
- yo'lovchi tashish yo'nalishida asosiy etiborni yo'nalish pasportiga qaratish zarur;
- tashish jarayonida yo'nalishda xarakatlanish xavfsizligiga etibor berish;
- yo'lovchi va yuk tashish yo'nalishida tariflarini narxlar o'zgarishiga qarab taxlil qilib boorish;
- avtokorxonada psixologik klimatga etibor qaratish;
- avtokorxonada tozalikga rioya qilish.

Kutilayotgan natijalar:

- tashish madaniyati darajasi ko'tariladi, haydovchilarni sharoiti yaxshilanadi;
- xorijiy xududlarda yonilg'I uchun konvertatsiyalangan mablag' bilan ta'minlash;
- avtokorxona oylik maoshga etibor qaratish , infra tuzilmalar rivojlanib boradi.

VII.FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

- 1 O'zbekiston Respublikasining 1997 yil 25 apreldagi «Shahar yo'lovchilar transporti to'g'risida»gi qonuni.
- 2 Vazirlar Mahkamasining - "Oliy ta'limning davlat ta'lim standartlarini tasdiqlash to'g'risida"gi 2001 yil 16 avgustdagi 343 sonli qarori.
3. Mirziyoyev Sh.M., "Mamlakatimiz 2016 yilda iJTimoiy-iqtisodiy rivojlantirish yakunlari va 2017 yilga mo'ljallangan iqtisodiy dasturining eng muhim ustuvor yo'nalishlariga bag'ishlangan ma'ruzasi. "Xalq so'zi" 15 yanvar' 2017 yil.№ 12 "Xalq so'zi" 17 yanvar' 2017 yil.
4. Mirziyoev Sh.M., 2017-2021 yillarda O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishlari bo'yicha harakatlar strategiyasi
- 5.Aholiga transport xizmati ko'rsatish, shahar va qishloqlarda passotransport bilan yo'lovchi tashishni yanada takomillashtirish to'g'risidagi 10 yanvar 2017 yildagi O'zbekiston Respublikasi Prezidentini PK- 2724 sonli qarori
- 6 Xodjaev. B.A "Avtomobillarda yuk va passajirlarni tashish asoslari"
T.: "O'zbekiston", 2002- 238 bet
- 7 Jean-Paul Rodrigue « The Geography of Transport Systems » New York: Routledge,144-171 pages.2016 ISBN 978-0-415-82254-1 -284 pages
- 8.Беляев В.М. Организация автомобильных перевозок и безопасность движению МАДГТУ 214. -204 стр.
9. Xo'jaev B.A "Yagona transport tizimlari va xar xil transportlar o'zaro yondashuvi." T:, 2004. -207 bet
10. Usmonov S.A, Raxmatullaev M.X. Texnik tizimlarni boshqarish, o'quv qo'llanma. Jizzax, 2005. -335 bet
- 11.Lukinskiy V., Logistika avtomobilnogo transporta. M.:, «Transport».2002g. -248 bet
- 12.Avtomobillar texnik ekspluatatsiyasi. O'zRO va O'MTV avtotransport oliy o'quv yurtlari talabalariu chun darslik sifatida tavsiya etgan. Prof. Sidiqnazarov Q.M. umumiy taxriri ostida T: 2011- 496 bet

13. Xamraev. O , Magdiev. Sh, Qodirov. T “Avtomobillar servisi asoslari” T: 2007 -260 bet.
14. Musajonov M.Z. “Avtotransport tarmog’i korxonalarini loyihalash” T:- 228 bet.
15. Maxmudov G.N “Avtomobillarning elektr va elektron jihozlari” (darslik) 2011 146 bet
16. E.Asatov, A. Tojiboev” Ishonchlilik nazariyasi va diagnostika asoslari” T: 2006 bet.
17. Q.H. Azizov. “Harakatini tashkil etish asoslari” T: 2006 156 bet
18. Sarimsaqov. A.M ”YeUTTvaUE” yo’nalishi bo’yicha DLI ning iqtisodiy qismini bajarish uchun” Uslubiy ko’rsatma”. And MI. 2017 yil 12 bet
19. [www.auto`mobilemag.com](http://www.auto`mobilemag.com)
20. www.auto.com
21. www.motortrend.com

VIII Пошук.

[Продам Isuzu NPR 2005](#) 364 199 грн.
[Одесса](#)

Транспорт » Грузовые
автомобили

Одесса, Киевский

14 июнь

В избранные

[Автомобиль грузовой](#) 1 113 129 грн.
[ISUZU NPR 75L-K/M](#)

Транспорт » Грузовые
автомобили

Черкасы

14 июнь

В избранные

[Грузовик ISUZU](#) 961 945 грн.
[NPR75K/M 2016 г.в.,](#)

Транспорт » Грузовые
автомобили

**Запорожье,
Вознесеновский**

14 июнь

В избранные

[Автомобиль ISUZU NPR](#) 1 117 692 грн.
[75L-K/M борт-тент](#)

Транспорт » Грузовые
автомобили

Черкасы

12 июнь

В избранные

[Коробка передач Isuzu](#) 27 000 грн.
[NQR](#)

Транспорт » Грузовые
автомобили

Одесса, Киевский

11 июнь

В избранные

[Автомобиль грузовой
ISUZU NPR 75L-K/M](#)

1 114 225 грн.

Транспорт » Грузовые
автомобили

Черкасы

2 июнь

В избранные

[Фургон сэндвич-
панельный на
автомобиль ISUZU NQR
90](#)

190 000 грн.

Транспорт » Грузовые
автомобили

Черкасы

1 июнь

В избранные

[Бортовая платФорма](#)

35 000 грн.

Транспорт » Грузовые
автомобили

Договорная

Черкасы

29 май

В избранные

[Грузовик isuzu npr](#)

130 101 грн.

Транспорт » Грузовые
автомобили

Договорная

Сумы

26 май

В избранные

[Грузовик ISUZU NQR 71
рамная проводка!
Цена три тысяч. гривен](#)

3 000 грн.

Договорная

[6/у](#)

Транспорт » Грузовые автомобили

Киев, Соломенский

24 май

В избранные

[Продам Isuzu MID2 2.4TD 1996r.](#)

37 842 грн.

Договорная

Транспорт » Грузовые автомобили

Житомир, Полевая

24 май

В избранные

[автомобиль](#)

196 328 грн.

Транспорт » Грузовые автомобили

Киев, Шевченковский

22 май

В избранные

[Автомобилу](#)

196 923 грн.

Транспорт » Грузовые автомобили

Договорная

Киев, Шевченковский

22 май

В избранные

[Фары оптика на isuzu](#)

1 300 грн.

Транспорт » Грузовые автомобили

Киев, Деснянский

22 май

В избранные

[Грузовик ISUZU NQR 71](#) 27 500 грн.

[2009р. КПП 14 шл.](#)

Договорная

Транспорт » Грузовые
автомобили

Киев, Соломенский

21 май

В избранные

- [Модельный ряд](#)
- [Запчасти и сервис](#)
- [Кредит и лизинг](#)
- [Полезно знать](#)
- [Вопрос-Ответ](#)
- [О компании](#)
- [Новости](#)
- [Контакты](#)

[Таблица расходов топлива](#)

ОФИЦИАЛЬНЫЙ ДИЛЕР

по продаже и сервисному обслуживанию автобусов

- Изготовлены на агрегатной базе производства
ISUZU MOTORS LIMITED (ЯПОНИЯ)
- Долговечны и надежны.
Моторесурс двигателей – 1 миллион километров.
- Маневренны в условиях напряженного городского цикла, способны выдерживать
экстремальные нагрузки

[АВТОБУСЫ НА ДИЗЕЛЬНОМ ТОПЛИВЕ](#) [ГАЗОВЫЕ АВТОБУСЫ](#) [ПЕРСПЕКТИВНЫЕ МОДЕЛИ](#)

[А 09620 ТУРИСТИЧЕСКИЙ](#)

[Класс 3 Туристический А 092G6 ГОРОДСКОЙ](#)

[НИЗКОПОЛЬНЫЙ](#)

[Класс 1 Городской А 092G7 ГОРОДСКОЙ](#)

[Класс 1 Городской А 09216 ПРИГОРОДНЫЙ](#)

[Класс 2](#)

[Пригородный А 092H6 ГОРОДСКОЙ НИЗКОПОЛЬНЫЙ](#)

[Класс 1 Городской А](#)

[09206 ГОРОДСКОЙ НОВИНКА](#)

[Класс 1 Городской](#)

[Читать все](#)

Последние новости

24 ноября 2015

[ВНИМАНИЕ-АКЦИЯ! БЕСПЛАТНОЕ ТО!](#)

Уважаемые покупатели! Сообщаем о старте акции: каждому, кто приобретет у нас автобус А 092 любой модели в ноябре и декабре 2015 года, мы дарим сразу 5 ТО (ТО-4000, ТО-10000, ТО-20000, ТО-30000, ТО-40000) подряд! Начните экономить прямо сейчас!

12 августа 2015

[Открылся новый сервисный центр](#)

Добро пожаловать в новый автосервис! Наш сервисный центр предлагает Вам полный цикл работ по периодическому, гарантийному и послегарантийному сервисному обслуживанию автобусов, а также по сервисному обслуживанию автобусов и грузовиков других марок. Заключаем договоры и принимаем на сервисное обслуживание корпоративные парки автобусов и малотоннажных грузовых автомобилей.

Автобусы марки Isuzu